

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

**ΤΜΗΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ

&

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ

ΕΛΛΑΔΑ

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ: ΤΑΛΙΟΥΡΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ - Α.Μ. 12910

ΣΠΥΡΑΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ – Α.Μ. 13382

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΝΤΟΒΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	σελ. 5
Κεφάλαιο 1: Ιστορική ανασκόπηση του αθλητικού στοιχήματος	σελ. 10
• Η έννοια του αθλητικού στοιχήματος.....	σελ.11
• Ορισμός της αθλητικής δραστηριότητας-οικονομικές επιπτώσεις του αθλητισμού στην Ελλάδα.....	σελ.18
• Συνοπτική Παρουσίαση.....	σελ.28
• Ιστορικοί σταθμοί από την ίδρυση του Ο.Π.Α.Π. Α.Ε.....	σελ.31
• Κύρια δραστηριότητα – Η Εξέλιξη του αθλητικού στοιχήματος...σελ.	39
Κεφάλαιο 2: Ο όμιλος.....	σελ.48
• Η δομή του Ομίλου.....	σελ.49
• Η διεθνής παρουσία.....	σελ.54
• Η νέα πραγματικότητα.....	σελ.56
• Ελληνικό Παράδειγμα Διαφθοράς στο αθλητικό στοίχημα.....	σελ.61
Κεφάλαιο 3:Οικονομική διάσταση.....	σελ.68
• Γενικά.....	σελ.69
• Ετήσιες Οικονομικές Εκθέσεις.....	σελ.72
• Το τρέχον έτος 2013.....	σελ.75

Επίλογος σελ.78

Βιβλιογραφία σελ.83

Παράρτημα 1: Χρονολόγιο της ιστορίας των παιγνίων στη νεότερη
Ελλάδα.....σελ. 86

Παράρτημα 2: Νομικό πλαίσιο σελ.90

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία διαπραγματεύεται την έννοια του αθλητικού στοιχήματος στην Ελλάδα και δη την οικονομική του διάσταση στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο οικονομικό περιβάλλον, όπως αυτό διαμορφώνεται στην Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα, σκοπός της εργασίας είναι να διαφωτίσει τις οικονομικές πτυχές του αθλητικού στοιχήματος αναφορικά με τα οικονομικά στοιχεία του ομίλου *Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου* (ΟΠΑΠ Α.Ε.), της μοναδικής εταιρίας που δραστηριοποιείται στο χώρο του αθλητικού στοιχήματος στην Ελλάδα. Τα κέρδη της εταιρίας και η απήχηση του αθλητικού στοιχήματος στην ελληνική κοινωνία μαρτυρούν τη ραγδαία εξέλιξη του κλάδου «Αθλητισμός», ως τομέας παραγωγής και δαπάνης στην ελληνική οικονομία.

Η αποτίμηση της αξίας της επιχείρησης ως εκ του τούτου εξαρτάται από τη δυνατότητα διαρκούς μελλοντικής κερδοφορίας, γεγονός που συνδέεται άρρηκτα με τη μελέτη περίπτωσης του Οργανισμού Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου. Για το λόγο αυτό κεντρικός θεματικός πυρήνας της εργασίας αποτελεί η μελέτη περίπτωσης της εταιρίας ΟΠΑΠ Α.Ε. ως μία ενδιαφέρουσα περίπτωση στο χώρο του αθλητικού στοιχήματος.

Η εργασία, λοιπόν, δομείται ως εξής:

Κατ' αρχήν θα δοθεί μία ιστορική ανασκόπηση του αθλητικού στοιχήματος στην Ελλάδα με απαρχή την ίδρυση του *Οργανισμού Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου* ΟΠΑΠ. Τι νοείται με τον όρο «αθλητικό στοίχημα» και ποια η απήχηση του στο ευρύ κοινό; Ποια τα οικονομικά οφέλη της εταιρίας και ποια η κερδοφορία της; Η απάντηση στα ερωτήματα συνιστά και το Α' θεωρητικό κομμάτι της εργασίας, αποσκοπώντας σε μία συνολική αποτίμηση του οργανισμού και του αθλητικού στοιχήματος εν γένει στην Ελλάδα.

Στη συνέχεια θα παρουσιαστεί η δομή του οργανισμού Ο.Π.Α.Π., θα εκτιμηθούν τα οικονομικά στοιχεία του αθλητικού στοιχήματος και θα αναλυθούν οι οικονομικές καταστάσεις. Στο κεφάλαιο αυτό θα γίνει μία προσπάθεια συνολικής εκτίμησης της οικονομικής διάστασης του αθλητικού στοιχήματος όπως προκύπτει από τις ετήσιες εκθέσεις των οικονομικών αποτελεσμάτων που δημοσιεύει ο Ο.Π.Α.Π.

Στο τέλος της εργασίας ο αναγνώστης θα είναι σε θέση να γνωρίζει την έννοια του αθλητικού στοιχήματος και τις οικονομικές παραμέτρους της, θα είναι σε θέση να έχει μία σφαιρική εικόνα των οικονομικών καταστάσεων των αθλητικών στοιχημάτων εκτιμώντας έτσι τα οικονομικά οφέλη που απορρέουν τόσο στην ελληνική οικονομία και κοινωνία.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

1.1 Η έννοια του αθλητικού στοιχήματος

Με τον όρο «αθλητικό στοιχίμα» (αγγλιστί *sporting bet*) νοείται η δραστηριότητα εκείνη κατά την οποία επιχειρείται η πρόγνωση αθλητικών αποτελεσμάτων αναφορικά με τη διεξαγωγή αθλητικών γεγονότων όπως για παράδειγμα το ποδόσφαιρο, η καλαθοσφαίριση κ.α αποβλέποντας σε χρηματικά κέρδη. Πρόκειται για μία κερδοφόρα δραστηριότητα η οποία είναι ιδιαίτερος διαδεδομένη στο ευρύ κοινό. Στην Ελλάδα, ο εκπρόσωπος του αθλητικού στοιχήματος είναι ο Οργανισμός Προγνωστικών Αποτελεσμάτων Ποδοσφαίρου (εν συντομία Ο.Π.Α.Π. Α.Ε.)¹.

Τα στοιχήματα ήταν γνωστά ήδη από την αρχαιότητα. Ακόμη και τότε η προσπάθεια του ανθρώπου να «παίξει» με τις πιθανότητες πήρε διαστάσεις ψυχαγωγικές και μετατράπηκε σε παιχνίδι. Στις μέρες μας τα παιχνίδια στοιχημάτων καταλαμβάνουν σημαντικό ποσοστό της αγοράς τυχερών παιχνιδιών ανά τον κόσμο και είναι ιδιαίτερα διαδεδομένα στις ευρωπαϊκές χώρες. Σε γενικές γραμμές, ο κλάδος του αθλητικού στοιχήματος χαρακτηρίζεται από μία δυναμική. Επί παραδείγματι, θα ήταν χρήσιμο να

---

¹ Ο κλάδος των τυχερών παιχνιδιών διαιρείται σε τρεις τομείς διεθνώς. Οι τομείς αυτοί είναι ο τομέας των λαχείων, ο τομέας των καζίνο και ο τομέας των στοιχημάτων (για παράδειγμα στοιχήματα επί αθλητικών γεγονότων). Η Εταιρία Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. δραστηριοποιείται σήμερα στους τομείς των λαχείων και των στοιχημάτων. Ο τομέας των λαχείων περιλαμβάνει τα λαχεία «ενεργητικής συμμετοχής» και τα λαχεία «παθητικής συμμετοχής».

Στα λαχεία «ενεργητικής συμμετοχής» οι παίκτες στοιχηματίζουν επιλέγοντας ένα συγκεκριμένο αριθμό ή σειρές αριθμών από την πλειάδα των αριθμών που είναι τυπωμένοι στο δελτίο. Στα λαχεία «παθητικής συμμετοχής» οι παίκτες στοιχηματίζουν επιλέγοντας ένα λαχείο από μία πλειάδα ήδη εκτυπωμένων λαχείων. Τα λαχεία «ενεργητικής συμμετοχής» διεξάγονται συνήθως μέσω ενός δικτύου τερματικών μηχανών εγκατεστημένων στα πρακτορεία, οι οποίες συνδέονται με την κεντρική βάση δεδομένων.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει δημιουργήσει ένα νομικό πλαίσιο για τη διασφάλιση των μονοπωλίων στην αγορά τυχερών παιχνιδιών και στοιχημάτων. Ο τομέας των τυχερών παιχνιδιών αποτελεί αντικείμενο αυστηρών και πολυάριθμων ρυθμίσεων σε κρατικό επίπεδο σε ολόκληρη την Ε.Ε.

αναφερθεί ότι τα έσοδα του Ο.Π.Α.Π. από στοιχήματα το 1989 με τα έσοδα του 2000 σημείωσαν αύξηση της τάξης του 944%².

Μία σημαντική εξέλιξη στο χώρο του αθλητικού στοιχήματος συνιστά η ραγδαία ανάπτυξη των τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση (online gambling). Πρόκειται για μία ταχέως αναπτυσσόμενη επιχειρηματική δραστηριότητα η οποία είναι ιδιαιτέρως διαδεδομένη παγκοσμίως, γεγονός που οφείλεται στην επανάσταση που προκάλεσε η χρήση του διαδικτύου από πολλές επιχειρήσεις. Η βιομηχανία τυχερών παιχνιδιών δε θα μπορούσε να αγνοήσει αυτή τη μεγάλη καινοτομία. Η χρήση του διαδικτύου στα τυχερά παιχνίδια ξεκίνησε με τα διαδικτυακά καζίνο ενώ σιγά σιγά εξαπλώθηκε και στο χώρο των αθλητικών γεγονότων όπως το ποδόσφαιρο, κάνοντας λόγο για τα διαδικτυακά αθλητικά στοιχήματα.

Η εξάπλωση δε των διαδικτυακών αθλητικών στοιχημάτων είναι τόσο μεγάλη, ενδεικτικά θα ήταν χρήσιμο να αναφέρουμε ότι μόνο στην Ευρώπη υπάρχουν σχεδόν 15.000 εντοπισμένοι ιστότοποι, τα κέρδη των οποίων ξεπερνούν τα 6 δις. € ενώ το μέγεθος της αγοράς ολοένα και αυξάνεται. Η εύκολη προσβασιμότητα που εξασφαλίζει το διαδίκτυο καθώς επίσης και οι νέες εφαρμογές των κοινωνικών δικτύων, όπως το facebook είναι μερικοί λόγοι που το διαδικτυακό αθλητικό στοιχείμα απέκτησε τέτοια απήχηση.

Επιπρόσθετα, τα πλεονεκτήματα του διαδικτυακού αθλητικού στοιχήματος αφορούν τις υψηλότερες αποδόσεις που έχουν οι παίχτες σε αντίθεση με τα πρακτορεία. Αυτό συμβαίνει γιατί οι on-line εταιρίες λόγω του ανταγωνισμού και της διευρυμένης αγοράς, προσφέρουν υψηλότερες αποδόσεις. Επίσης, ο παίχτης έχει μεγαλύτερη ποικιλία στοιχημάτων. Δηλαδή, η κρατική εταιρία στοιχημάτων προσφέρει στοιχήματα για το τελικό αποτέλεσμα, ενώ οι διαδικτυακές εταιρίες προσφέρουν στοιχήματα με τον αριθμό των τερμάτων

---

² Σύμφωνα με την έρευνα με τίτλο «Οι οικονομικές επιπτώσεις του Αθλητισμού στην Ελλάδα» που πραγματοποιήθηκε από το Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) τα οικονομικά στοιχεία δηλώνουν τη ραγδαία ανάπτυξη του αθλητικού στοιχήματος μέσα από την πορεία του κρατικού οργανισμό ΟΠΑΠ Α.Ε. Τα οικονομικά στοιχεία προκύπτουν από την εν λόγω έρευνα.

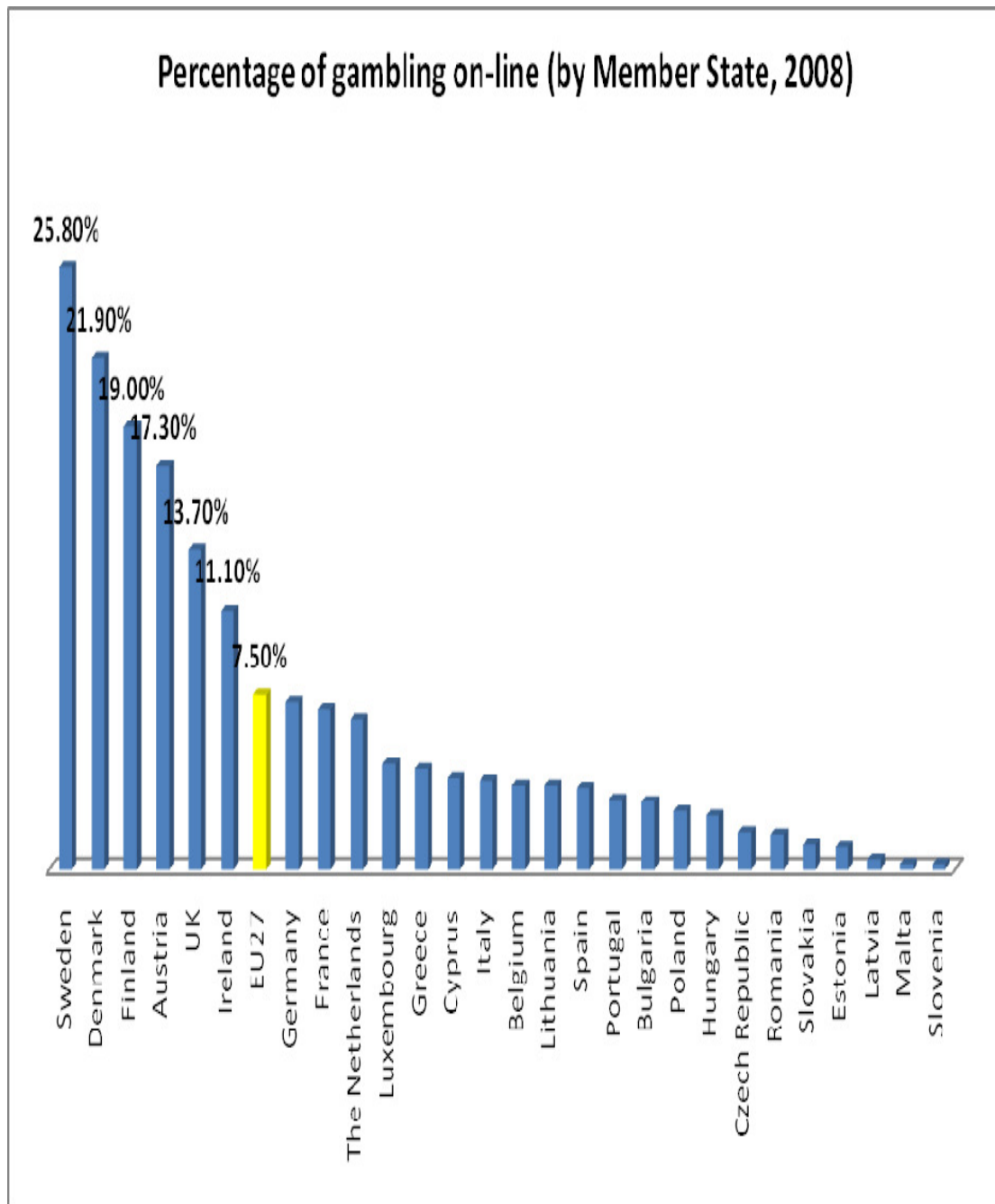
που θα σημειωθούν, τα ονόματα των παιχτών που θα πετύχουν τέρμα, τον αριθμό των κόρνερ, κ.ο.κ. Ας σημειωθεί ότι το bonus εγγραφής αποτελεί ακόμα ένα δέλεαρ για τους παίχτες των παιχνιδιών, αφού έχουν τη δυνατότητα, ως νέοι παίχτες να αποκτήσουν προνόμια υψηλότερης απόδοσης.

Ωστόσο, τα πλεονεκτήματα του διαδικτυακού αθλητικού στοιχήματος δεν μπορούν να υπερκεράσουν τα μειονεκτήματα. Αν αναλογιστεί κανείς ότι κάθε χώρα διαθέτει ξεχωριστό νομικό πλαίσιο για τα ηλεκτρονικά στοιχήματα, ενώ κάποιες χώρες έχουν κηρύξει παράνομη τη χρήση τότε αντιλαμβάνεται ότι ο χώρος του διαδικτυακού αθλητικού στοιχήματος δεν είναι διόλου ξεκάθαρη υπόθεση. Η περίπτωση μελέτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί ενδεικτικό παράδειγμα.

Πιο συγκεκριμένα, τα εθνικά νομικά πλαίσια των κρατών μελών της Ε.Ε παρουσιάζουν τεράστιες διαφορές, με διαφορετικούς κανόνες να ισχύουν για τη χορήγηση αδειών, τις συναφείς υπηρεσίες σε απευθείας σύνδεση, τις πληρωμές, τους στόχους δημοσίου συμφέροντος, καθώς και την καταπολέμηση της απάτης. Ενώ ορισμένα κράτη μέλη περιορίζουν ή ακόμη και απαγορεύουν την προσφορά ορισμένων τυχερών παιχνιδιών, άλλα έχουν πιο ανοιχτές ρυθμιζόμενες αγορές. Ορισμένα κράτη μέλη αναθεώρησαν επίσης πρόσφατα τη νομοθεσία τους περί τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση ή ξεκινούν τώρα μία τέτοια διαδικασία. Στη συνέχεια της εργασίας θα δοθεί μία προσεκτικότερη ανάλυση της κατάστασης των τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση μιας και η οικονομική διάσταση της εν λόγω δραστηριότητας παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον. Στο παρακάτω ιστόγραμμα δίνονται τα ποσοστά του διαδικτυακού στοιχήματος σε κάθε κράτος μέλος της Ε.Ε³.

---

³ Αναλυτικότερα δεξ την παρακάτω οικονομική έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το διαδικτυακό τζόγο. http://ec.europa.eu/internal_market/gambling/links/index_en.htm

Εικόνα 1: Ποσοστά Διαδικτυακού τζόγου ανά κράτος-μέλος της Ε.Ε. για το έτος 2008⁴.

⁴ Ο συγκεκριμένος πίνακας δημοσιεύθηκε στην Πράσινη Βίβλο από την ομάδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο “ On on-line gambling in the internal Market” (2011), ο πίνακας φέρει τον τίτλο «Proportion of national gambling consumption attributable to on-line gambling”. Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/single_market_services/mi0073_en.htm

Επιπρόσθετα, στο παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζονται τα ακαθάριστα έσοδα του διαδικτυακού τζόγου ανά είδους παιχνιδιού στην Ευρώπη από το 2004-2013. Αν αναλογιστεί δε κανείς ότι μόνο η Ευρώπη κατέχει το 45% της αγοράς του διαδικτυακού τζόγου παγκοσμίως τότε αντιλαμβάνεται την οικονομική επίδραση του αθλητικού στοιχήματος.

Source: Global Betting and Gaming Consultants (GBGC), year?

Εικόνα 2: Η ευρωπαϊκή αγορά του διαδικτυακού τζόγου⁵.

⁵ <http://www.stoiximaonline.com/2013/03/diadiktyakos-tzogos-ellada-europi/#.UqBpRict0Zx>

Στην Ελλάδα τα στοιχεία είναι ενδεικτικά της αυξητικής τάσης ηλεκτρονικού τζόγου και δη του αθλητικού στοιχήματος σε απευθείας σύνδεση. Ειδικότερα για το έτος 2011 περίπου 400.000 Έλληνες (26% των 1,5 εκατ. Ελλήνων, που έκαναν on-line συναλλαγές στο διαδίκτυο) είχαν εμπλακεί με τον ηλεκτρονικό τζόγο (εκ των οποίων οι 100.000 σε πολύ τακτική βάση). Αυτό δείχνει μια ετήσια αύξηση της τάξης του 25%, αφού το 2010 περίπου 310.000 Έλληνες είχαν εμπλακεί με τον ηλεκτρονικό τζόγο (31% του 1 εκατ. Ελλήνων, που έκαναν on-line συναλλαγές στο διαδίκτυο). Σε αυτά τα συμπεράσματα κατέληξε το Εργαστήριο Ηλεκτρονικού Επιχειρείν (ELTRUN) του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, που πραγματοποιεί ετήσια έρευνα - ανάλυση για αυτή την αγορά στην Ελλάδα, με έμφαση στη συμπεριφορά των Ελλήνων on-line καταναλωτών, που εμπλέκονται στον ηλεκτρονικό τζόγο.⁶

⁶ Είναι μέρος της ετήσιας μεγάλης έρευνας για το ηλεκτρονικό εμπόριο B-C και τη συμπεριφορά των Ελλήνων on-line καταναλωτών που πραγματοποιείται στο τέλος κάθε έτους. Δες αναλυτικότερα το άρθρο <http://www.sepe.gr/default.aspx?pid=34&la=1&artID=4090>

	Έλληνες on-line καταναλωτές	Έλληνες on-line παίκτες τζόγου	
Εβδομαδιαίος μέσος χρόνος στο διαδίκτυο	19,25 ώρες	23,3 ώρες	+21%
Αριθμός on-line αγорών το 2011	13.5	16.2	+20%
On-line δαπάνες το 2011	€ 1200	€ 1450	+20%

ΠΗΓΗ: ELTRUN, 2012

Εν συνλήβδην, λοιπόν, όταν αναφερόμαστε στο αθλητικό στοίχημα αναφερόμαστε σε παιχνίδια που αφορούν αθλητικά γεγονότα και διατίθενται περιοδικά ή για ορισμένη χρονική περίοδο. Με τον όρο αθλητικό γεγονός ορίζεται κάθε γεγονός αθλητικού χαρακτήρα που προσφέρεται για στοιχηματισμό σε διαγωνισμούς παιγνιδιών στοιχημάτων. Για κάθε παιχνίδι στοιχημάτων υπάρχει η απόδοση σημείου, δηλαδή αφορά ένα αριθμητικό συντελεστή ο οποίος καθορίζεται από την Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. για κάθε σημείο ή για κάθε αποτέλεσμα γεγονότος. Επίσης, κάθε στοιχηματισμός προϋποθέτει κυρίως το δελτίο συμμετοχής, συμμετοχή είτε με το ειδικό μηχανογραφικό έντυπο δελτίο είτε με ηλεκτρονικό τρόπο και το πρόγραμμα για κάθε διαγωνισμό όπου περιλαμβάνονται τα στοιχηματικά γεγονότα, οι αρχικές αποδόσεις και άλλες πληροφορίες χρήσιμες για την ενημέρωση του παίκτη.

1.2 Ορισμός της αθλητικής δραστηριότητας-οικονομικές επιπτώσεις του αθλητισμού στην Ελλάδα⁷

Η αύξηση του ρόλου των αθλητικών δραστηριοτήτων και των δραστηριοτήτων άσκησης έχει γίνει αισθητή στην ελληνική κοινωνία και οικονομία. Οι επιδράσεις των δραστηριοτήτων διαχέονται σε μεγάλο αριθμό επιμέρους τομέων της παραγωγής και των υπηρεσιών που στο σύνολο τους συμβάλλουν στην απασχόληση και στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της χώρας μας.

Η τάση διεύρυνσης του ρόλου του συγκεκριμένου τομέα εκφράζεται στην αύξηση του μεριδίου των εθνικών πόρων που απορροφά, στο σύνολο του ΑΕΠ (1,7%) όπως και στον ικανοποιητικό αριθμό θέσεων εργασίας που δημιουργεί (1,1% του συνόλου των απασχολούμενων). Σημαντική είναι, επίσης, η έμμεση συμβολή του τομέα σε κλάδους παραγωγής και υπηρεσιών, όπως ένδυση, υπόδηση, τουρισμός, κ.ά.

Οι εξελίξεις του τομέα που παρατηρούνται στην Ελλάδα, έχουν προηγηθεί σε όλες σχεδόν τις χώρες μέλη της Ε.Ε. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία και τις προβλέψεις, η συμμετοχή του αθλητισμού στο ΑΕΠ ανήλθε στο 1,4% στη Γερμανία το 1993 και αναμένεται να προσεγγίσει το 1,7% το 2010 και στο 1,6% στην Αγγλία το 1990. Όσον αφορά στην συμμετοχή του στην απασχόληση, αυτή ήταν διπλάσια της χώρας μας: στις

---

⁷ Ίδρυμα οικονομικών και βιομηχανικών ερευνών- Οικονομικές επιπτώσεις του αθλητισμού στην Ελλάδα, Κολυμπάλης Χαράλαμπος & Θεοδόσιος Μπαλάσκας, Αθήνα Ι. Σιδέρη, 2003. Η παρούσα μελέτη επιχειρεί να κάνει μία αποτίμηση των άμεσων και έμμεσων επιπτώσεων του αθλητισμού ως γεννήτρια παροχής εσόδων αλλά και εξόδων στην Ελληνική οικονομία. Η μελέτη υπογραμμίζει την ύπαρξη ενός αυξημένου ενδιαφέροντος για τον αθλητισμό και τις αθλητικές δραστηριότητες στην Ελληνική κοινωνία και οικονομία. Στην πτυχιακή εργασία κρίθηκε απαραίτητη η αναφορά στην εν λόγω μελέτη αφού αφορά αποκλειστικά την οικονομική διάσταση του αθλητισμού και δη της αθλητικής δραστηριότητας όπως είναι το αθλητικό στοίχημα.

αρχές της δεκαετίας του '90 το ποσοστό ανήλθε στο 2% στη Γερμανία και στην Αγγλία και στο 2,7% στην Ιταλία⁸.

Η Ε.Ε. σε αντίθεση με τις ενδείξεις του παρελθόντος, φαίνεται να συγκλίνει με εντυπωσιακή ταχύτητα, στα ήδη μεγάλα, οικονομικά μεγέθη των ΗΠΑ. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, οι ιδιωτικές επενδύσεις σε αθλητικές εγκαταστάσεις για την δεκαετία του '90 στην Ευρώπη ανέρχονται σε 20 δισ. δολάρια έναντι 23 δισ. δολάρια στις ΗΠΑ.

Σκοπός, λοιπόν, ΟΙΚ. ΜΕΛ, είναι η καταγραφή, ποσοτικοποίηση και ανάλυση των άμεσων και έμμεσων επιπτώσεων του κλάδου «Αθλητισμός» ως τομέα παραγωγής και δαπάνης στην Ελληνική οικονομία. Η έννοια του όρου «Αθλητισμός» ως κλάδου οικονομικής δραστηριότητας δεν περιορίζεται μόνο στις άμεσες δραστηριότητες παραγωγής αθλητικού θεάματος και υπηρεσιών. Η ανάλυση των δραστηριοτήτων του κλάδου επεκτείνεται και στην ανάλυση της αγοράς προϊόντων τα οποία συνδέονται άμεσα με την παθητική παρακολούθηση αλλά και με την ενεργή εξάσκηση αθλητικών δραστηριοτήτων.

Ο όρος 'Αθλητική Δραστηριότητα' συνδέεται με την ενέργεια, που καταβάλλεται από τον άνθρωπο η οποία διεγείρει & επιβαρύνει την καρδιοαναπνευστική λειτουργία του σώματος του και γίνεται συστηματικά ή μη, με κίνητρο είτε την επίτευξη επιδόσεων ανεξαρτήτου επιπέδου, είτε την ψυχαγωγία, είτε την διατήρηση της καλής φυσικής κατάστασης, είτε την θεραπεία και προϋποθέτει την αγορά-κατανάλωση αγαθών και υπηρεσιών για την εκτέλεσή της.

Με βάση τον παραπάνω ορισμό και σύμφωνα με τα διαθέσιμα δεδομένα, εκτιμάται ότι πάνω από το 25% (2.742.347 άτομα) του πληθυσμού της Ελλάδας παίρνει μέρος ενεργά σε αθλητικές δραστηριότητες. Όμως, εάν καταμετρηθεί μόνο το τμήμα του πληθυσμού που παίρνει μέρος σε αθλητικές δραστηριότητες με βάση το στοιχείο "Θέλω να πετύχω επιδόσεις κάνοντας

---

⁸ ο.π. σελ. 2

αθλητισμό", τότε η προαναφερόμενη εκτίμηση μειώνεται στο 10% (1.144.043 άτομα). Τέλος, εάν ληφθούν υπόψη μόνο οι αθλητές οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι από την Γ.Γ.Α, τον Σ.Ε.Γ.Α.Σ. καθώς και οι επαγγελματίες αθλητές τότε μειώνεται το ποσοστό αυτό σε 6% που αντιστοιχεί σε 655. 970 άτομα.

Η προσφορά αθλητικών αγαθών και υπηρεσιών αποτελεί βασικό μέγεθος στην ανάλυση του κλάδου 'αθλητικές δραστηριότητες' στο σύνολο του. Στη συγκεκριμένη μελέτη η άμεση και έμμεση οικονομική δραστηριότητα των επιχειρήσεων ομαδοποιείται με βάση δυο σημαντικά κριτήρια: α) την ενεργή συμμετοχή σε αθλητικές δραστηριότητες, και β) την παθητική κατανάλωση στον αθλητισμό. Η άσκηση αθλητικών δραστηριοτήτων συνδέεται άμεσα με την παραγωγή και προώθηση αθλητικών ειδών όπως επίσης και με διάφορες υπηρεσίες π.χ. ταξίδια, αθλητικές ασφάλειες, υπηρεσίες μεταφοράς προς τον χώρο άσκησης αθλητικών δραστηριοτήτων καθώς επίσης και με την αθλητική υποδομή. Η παθητική αθλητική κατανάλωση συνδέεται με τα Μ.Μ.Ε., την διαφήμιση και τα αθλητικά στοιχεία.

Η συνολική αξία των αθλητικών προϊόντων, το 2000, που κατασκευάστηκαν από 75 εταιρείες ανήλθε στα 34,5 εκατ. ευρώ. Την ίδια περίοδο οι εξαγωγές αθλητικών προϊόντων ανήλθαν σε 13,8 εκατ. ευρώ, ενώ η συνολική αξία των αθλητικών προϊόντων σε επίπεδο παραγωγής και εισαγωγών που διατέθηκαν στην εγχώρια αγορά ανερχόταν σε 131,6 εκατ. ευρώ. Γίνεται, λοιπόν, φανερό ότι η εγχώρια παραγωγή αδυνατεί να καλύψει την εγχώρια ζήτηση αθλητικών προϊόντων αφού μόνο το 1/4 των προϊόντων που καταναλώθηκαν στην Ελληνική αγορά κατασκευάστηκε στο εσωτερικό.

Ο σημερινός τρόπος ζωής και οι καμπάνιες των διαφόρων φορέων σχετικά με τις θετικές επιπτώσεις στην υγεία τις οποίες πετυχαίνει κανείς με την άθληση έχει αφυπνίσει τα τελευταία χρόνια το ενδιαφέρον του κόσμου για τον αθλητισμό και την άσκηση. Κατά συνέπεια, έχουν δημιουργηθεί οι προϋποθέσεις για την ανάπτυξη των ιδιωτικών γυμναστηρίων και συναφών δραστηριοτήτων. Σύμφωνα με στοιχεία του Συλλόγου Ιδιοκτητών Γυμναστηρίων Αττικής, σήμερα λειτουργούν στην Ελλάδα 1.300 ιδιωτικά

γυμναστήρια. Το 2000 αθλούνταν στα ιδιωτικά γυμναστήρια γύρω στα 311.500 άτομα. Από τα παραπάνω εκτιμάται ότι το έτος 2000 τα ιδιωτικά γυμναστήρια εισέπραξαν συνολικά, περίπου, 164,5 εκατ. ευρώ. Τέλος, οι απασχολούμενοι ανέρχονται σε, περίπου, 8.450 άτομα ως διοικητικό προσωπικό, γυμναστές, προπονητές και μασέρ.

Τα **Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας** (ΜΜΕ) δραστηριοποιούνται στον αθλητισμό με δύο τρόπους. Στην πρώτη περίπτωση λειτουργούν ως μέσο παρουσίασης – προβολής του αθλητισμού και των διαφόρων αθλητικών γεγονότων (μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται οι εφημερίδες, τα περιοδικά, τα βιβλία, η τηλεόραση και το ραδιόφωνο). Η δεύτερη περίπτωση αναφέρεται στην προβολή διαφημιστικών μηνυμάτων στη διάρκεια προβολής των αθλητικών γεγονότων.

Τα ετήσια έσοδα από την πώληση αθλητικών εφημερίδων (δεν συμπεριλαμβάνονται οι τοπικές αθλητικές εφημερίδες) ανέρχονταν σε 43,4 εκατ. ευρώ. Επίσης, διατέθηκαν 1.160.538 περιοδικά αθλητικού περιεχομένου με συνολικά έσοδα, περίπου, 4 εκατ. ευρώ.

Βάσει των στοιχείων της AGB και εκτιμήσεων του συγγραφέα, προκύπτει ότι 28,2 εκατ. ευρώ αναλογούν σε δαπάνες των νοικοκυριών για παρακολούθηση αθλητικών συνδρομητικών προγραμμάτων. Η συγκεκριμένη εκτίμηση είναι σε ένα βαθμό υποτιμημένη και μπορεί να ανέλθει στα 35,2 εκατ. ευρώ με βάση τον αριθμό των συνδέσεων και την αξία των μηνιαίων τελών που καταβάλλουν τα νοικοκυριά. Τέλος, με βάση τα έσοδα των διαφόρων Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας από την πώληση προϊόντων και υπηρεσιών καθώς και από ποσοστιαία τηλεοπτικά τέλη, προκύπτει ότι το έτος 2000 δαπανήθηκαν από τα νοικοκυριά για την αγορά των παραπάνω προϊόντων και υπηρεσιών περίπου 83,8 εκατ. ευρώ. Επίσης, το 2000 οι τηλεοπτικοί σταθμοί εισέπραξαν από διαφημίσεις 15,4 εκατ. ευρώ. Τα αθλητικά περιοδικά εισέπραξαν 2,2 δις. δρχ. και οι αθλητικές εφημερίδες 2,6 δις. δρχ. που αντιστοιχούν σε 21,7% και 26,0% του συνόλου της αθλητικής διαφημιστικής δαπάνης.

Τέλος, τα καθαρά έσοδα των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας από τις δραστηριότητες τους στον αθλητισμό, ήτοι από διαφημίσεις, από ανταποδοτικά τέλη στην κρατική τηλεόραση, από τέλη στην συνδρομητική τηλεόραση, από πωλήσεις αθλητικών περιοδικών, εφημερίδων και αθλητικής βιβλιογραφίας, ανέρχονται σε 96,6 εκατ. ευρώ, από τα οποία, 41,3 εκατ. ευρώ εισέπραξαν τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα και 55,3 εκατ. ευρώ τα έντυπα μέσα, ενώ, τα έσοδα των διαφημιστικών εταιρειών ανέρχονταν την ίδια περίοδο σε 4 εκατ. ευρώ.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι το 2000, βάσει εκτιμήσεων, ο αθλητισμός δημιούργησε 500 θέσεις εργασίας στα ηλεκτρονικά μέσα, 1.100 στα έντυπα μέσα και 18 θέσεις εργασίας στις διαφημιστικές εταιρείες. Εάν προστεθεί και ο αριθμός των αθλητικών συντακτών -περίπου, 810 άτομα- οι οποίοι σημειωτέων εργάζονται ως ελεύθεροι συνεργάτες παράλληλα σε περισσότερο από ένα Μ.Μ.Ε., τότε η συνολική απασχόληση που προκάλεσε ο αθλητισμός το 2000 ανέρχεται σε 2.428 άτομα.

Μία ακόμη σημαντική παράμετρος για την ανάλυση της προσφοράς του κλάδου των αθλητικών υπηρεσιών, συνδέεται με τη δαπάνη των νοικοκυριών της Ελλάδος για τις μετακινήσεις τους (ιδιωτικά και δημόσια μέσα μεταφοράς) από τον τόπο διαμονής προς τον τόπο άσκησης αθλητικών δραστηριοτήτων καθώς και για παρακολούθηση αθλητικών εκδηλώσεων (π.χ. αγώνων ποδοσφαίρου, μπάσκετ, κλπ.).

Το 2000, τα νοικοκυριά δαπάνησαν για την μεταφορά τους από τον τόπο διαμονής προς το χώρο της άσκησης αθλητικών δραστηριοτήτων 57,4 εκατ. ευρώ, περίπου. Επίσης, προκύπτει ότι το 2000, για αθλητική ψυχαγωγία δαπανήθηκαν, συνολικά, από τα νοικοκυριά γύρω στα 5,9 εκατ. ευρώ. Τέλος, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η απασχόληση που δημιουργείται από τον αθλητισμό στα δημόσια μέσα μαζικής μεταφοράς, στα πρατήρια καυσίμων και στα συνεργεία αυτοκινήτων εκτιμάται στα 620 άτομα.

Όπως ήδη έχει αναφερθεί, ο αθλητισμός δημιουργεί σημαντικά πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στην Ελληνική οικονομία. Ένας κλάδος που χρήζει ιδιαίτερης ανάλυσης είναι αυτός του λιανικού εμπορίου αθλητικών ειδών. Οι ετήσιες δαπάνες των νοικοκυριών για αγαθά που συνδέονται με την

αθλητική δραστηριότητα, με βάση την τελευταία ΕΟΠ, ανέρχονται σε, περίπου, 58,5 εκατ. ευρώ⁹. Αναλυτικότερα για αγορές ειδών αθλητικής ένδυσης δαπανήθηκαν από τα νοικοκυριά 4 εκατ. ευρώ, για αγορές αθλητικών υποδημάτων 4,95 εκατ. ευρώ και για αγορές εξοπλισμού σχετικά με σπορ, αναψυχή, ειδών ψαρικής και κυνηγιού 49,6 εκατ. Ευρώ. Το συνολικό μέγεθος των 58,5 εκ. ευρώ μπορεί να θεωρηθεί ότι αποκλίνει από την πραγματικό μέγεθος, δεδομένου ότι είναι μικρότερο ακόμη και από την αξία των εισαγωγών αθλητικών υποδημάτων (70,3 εκ. ευρώ) στην Ελλάδα.

Όσον αφορά τους απασχολούμενους στον κλάδο του εμπορίου έγινε προσπάθεια να υπολογισθεί η απασχόληση που δημιουργεί ο αθλητισμός στα καταστήματα χονδρικού και λιανικού εμπορίου στην Ελλάδα με βάση τα στοιχεία του μητρώου επιχειρήσεων της ΕΣΥΕ. Μ' αυτό το τρόπο υπολογισμού, φαίνεται ότι η απασχόληση που δημιουργεί ο αθλητισμός στους κλάδους του λιανικού και χονδρικού εμπορίου ενδυμάτων και υποδημάτων από την πώληση αθλητικών προϊόντων ανέρχεται σε 5.178 άτομα.

Στη διαδικασία ανάλυσης του κλάδου του αθλητισμού σημαντικό ρόλο έχει το κράτος τόσο μέσα από τους διάφορους παρεμβατικούς μηχανισμούς όσο και ως άμεσος καταναλωτής αθλητικών προϊόντων και υπηρεσιών. Ο φορέας, ο οποίος είναι υπεύθυνος για την άσκηση της Αθλητικής Πολιτικής της χώρας ιδρύθηκε το 1957, με την επωνυμία Γενική Γραμματεία Εξωσχολικού Αθλητισμού (σημερινή Γενική Γραμματεία Αθλητισμού-Γ.Γ.Α.). Η Γ.Γ.Α. έχει την ευθύνη και την εποπτεία του αθλητισμού στην Ελλάδα. Εκπονεί μακροπρόθεσμα και βραχυπρόθεσμα πλάνα και παρέχει κάθε δυνατή βοήθεια για την υλοποίησή τους.

Η χρηματοδότηση της Γ.Γ.Α. γίνεται μέσω του ετήσιου Τακτικού Προϋπολογισμού της Ελλάδας, του Οργανισμού Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου (Ο.Π.Α.Π), του Οργανισμού Διεξαγωγής Ιπποδρομιών Ελλάδας (Ο.Δ.Ι.Ε.) και των Προγραμμάτων Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.). Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, προκύπτει ότι το συνολικό ποσό που είχε στην

---

⁹ ο.π. σελ.7

διάθεση της η Γ.Γ.Α. το 2000 ήταν της τάξης των 289,6 εκατ. ευρώ. Το 64,2% του συνόλου των εσόδων της Γ.Γ.Α. προέρχεται από τα στοιχεία του Ο.Π.Α.Π., ακολουθούν τα έσοδα από τα Π.Δ.Ε. με 26,1% και τα έσοδα από τον Τακτικό Προϋπολογισμό του Κράτους με 9,7% του συνόλου.

Εκτός από τη Γ.Γ.Α. και άλλα θεσμικά όργανα χρηματοδοτούν τον αθλητισμό από τις επιχορηγήσεις που εισπράττουν από τον κρατικό προϋπολογισμό. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι το 2000 τα Υπουργεία (Εθνικής Άμυνας, Δικαιοσύνης, Παιδείας, Αιγαίου, Μεταφορών, Εμπορικής Ναυτιλίας, Δημόσιας Τάξης) διέθεσαν συνολικά, περίπου, 3,6 εκατ. ευρώ.

Ο Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου, όπως θα αναλυθεί στα παρακάτω κεφάλαια της πτυχιακής εργασίας (Ο.Π.Α.Π) δαπανά το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων του, κυρίως μέσω της Γ.Γ.Α. και του Υπουργείου Πολιτισμού, για αθλητικούς και πολιτιστικούς σκοπούς. Ο Ο.Π.Α.Π είναι, σήμερα, ανώνυμη εταιρία (Α.Ε.) η οποία δραστηριοποιείται στον κλάδο των τυχερών παιχνιδιών. Τα έσοδα του Οργανισμού από τα στοιχεία ανήλθαν σε 1.448 εκατ. ευρώ το 2000. Συγκρίνοντας τα έσοδα του Ο.Π.Α.Π. από στοιχεία το 1989 με τα έσοδα το 2000 προκύπτει μια αύξηση της τάξης του 944%. Τα ίδια κεφάλαια του Ο.Π.Α.Π το 2000 ανέρχονταν σε 93,6 εκατ. ευρώ ενώ τα καθαρά κέρδη του οργανισμού (προ φόρων) ξεπερνούσαν τα 326,6 εκατ. ευρώ. Με βάση τα παραπάνω η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων του Οργανισμού προσέγγισε το 349%.

Το «Στοιχείο» αντιπροσώπευε το 2000 το 68,9% των συνολικών εσόδων του Ο.Π.Α.Π από στοιχεία, το «ΤΖΟΚΕΡ» το 15,7%, και τα υπόλοιπα παιχνίδια το 15,4%. Ενώ το 1991 τα έσοδα του Ο.Π.Α.Π από το ΠΡΟΠΟ ξεπερνούσαν τα 53 δις. δρχ. το 2000 αντιπροσώπευαν μόλις το 6,3% του συνόλου των εσόδων του. Το γεγονός αυτό εκτός του ότι υποδηλώνει την στροφή των παικτών σε άλλα τυχερά παιχνίδια, συνδέεται άμεσα με την μείωση των εισπράξεων διαφόρων φορέων (Ε.Ο.Ε., Ε.Σ.Α.Π.Ε., Σ.Ε.Γ.Α.Σ. & Ε.Π.Ο.) δεδομένου ότι οι φορείς αυτοί επιχορηγούνται απευθείας από το ΠΡΟΠΟ. Το ότι οι παραπάνω φορείς, εκτός του Σ.Ε.Γ.Α.Σ., επιχορηγούνται και από το ΠΡΟΠΟΓΚΟΛ φαίνεται να μην αντισταθμίζει τις απώλειες εσόδων

τους. Η Γ.Γ.Α., η οποία παρουσιάζει το υψηλότερο ποσοστό απωλειών (-60,8%) μεταξύ 1990 – 2000 από τα έσοδα του ΠΡΟΠΟ, έχει καλύψει κατά πολύ τις απώλειες της λαμβάνοντας χρήματα από τα έσοδα των άλλων παιχνιδιών του Ο.Π.Α.Π., κάτι που δεν συμβαίνει με την Ε.Ο.Ε., Ε.Π.Ο., Σ.Ε.Γ.Α.Σ. & Ε.Σ.Α.Π.Ε., οι επιχορηγήσεις των οποίων από το ΠΡΟΠΟ έχουν μειωθεί πάνω από 50% μεταξύ 1990 και 2000.

Ο Οργανισμός Διεξαγωγής Ιπποδρομιών Ελλάδος ιδρύθηκε με το Α.Ν. 598/9-11-68 ως Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ). Τα συνολικά έσοδα του Οργανισμού το 2000 ξεπέρασαν τα 350,9 εκατ. ευρώ ενώ ο κύκλος εργασιών του Οργανισμού προσέγγισε τα 349,2 εκατ. ευρώ (99,4% των εσόδων). Το υπόλοιπο 0,6% αφορά έσοδα από τόκους, έκτακτα κέρδη, έσοδα προηγούμενων χρήσεων και από πωλήσεις παγίων. Τα ίδια κεφάλαια του Ο.Δ.Ι.Ε. το 2000 πλησίαζαν τα 4,4 εκατ. ευρώ ενώ τα καθαρά κέρδη του πλησίαζαν τα 3,5 εκατ. ευρώ. Η αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων του Οργανισμού την ίδια περίοδο ήταν της τάξεως του 80,5%. Τέλος, τα συνολικά έξοδα του Ο.Δ.Ι.Ε. το 2000 ξεπέρασαν τα 347,46 εκατ. ευρώ.

Η Οργανωτική Επιτροπή Διεκδίκησης Ολυμπιακών Αγώνων «Αθήνα 2004» συστάθηκε με την Υπουργική Απόφαση υπ. Αρ. Υ. 339/2-5-1996. Αξίζει να σημειωθεί ότι το μετοχικό κεφάλαιο της Ο.Ε.Ο.Α. το 2000 ανέρχεται σε 58,7 εκατ. ευρώ ενώ το σύνολο των υποχρεώσεων της είναι της τάξεως των 51,1 εκατ. ευρώ. Το γενικό σύνολο ενεργητικού της Επιτροπής την ίδια περίοδο ήταν της τάξεως των 110,3 εκατ. ευρώ.

Τα έσοδα από ραδιοτηλεοπτικά δικαιώματα κατέχουν την πρώτη θέση με 37,5% του συνόλου των εσόδων από τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων. Ακολουθούν τα έσοδα από χορηγίες, εθνικές και διεθνής, αντίστοιχα με 12,2% και 12,6%. Σημαντικό μέρος των εσόδων του προέρχονται από την εισφορά του Ελληνικού Δημοσίου με 12,0% και τα αναμενόμενα από το πρόγραμμα εισιτηρίων (9,3% του συνόλου). Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι σύμφωνα με εκτιμήσεις του «Αθήνα 2004» την περίοδο 1998 – 2001 απορροφήθηκε το 13,9% (271,6 εκατ. ευρώ) των συνολικών εσόδων. Το

υπόλοιπο 86,1% (1.690,4 εκατ. ευρώ) αναμένεται να εισπραχθεί την περίοδο 2002 – 2005.

Το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών της διοργάνωσης των Ο.Α. κατευθύνεται στο πρόγραμμα τεχνολογίας όπου προβλέπεται να δαπανηθούν ποσά της τάξης των 366,6 εκατ. ευρώ. (18,7%). Οι δαπάνες για διοικητικές Υπηρεσίες, για Υπηρεσίες Αγώνων, για Ολυμπιακά Έργα και για Υπηρεσίες εκπροσώπων τύπου & Τηλεόρασης απορροφούν το 14,7%, 12,5%, 11,4% και 10,8% αντίστοιχα. Οι υπόλοιπες κατηγορίες δαπανών θα απορροφήσουν ποσά τα οποία αναμένεται, για την κάθε κατηγορία ξεχωριστά, να αντιπροσωπεύουν λιγότερο από το 10% του συνόλου. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι την περίοδο 1998 – 2001 πραγματοποιήθηκε το 8% (155,8 εκατ. ευρώ) των προβλεπόμενων συνολικών δαπανών ενώ την περίοδο 2002 – 2005 θα πραγματοποιηθεί το υπόλοιπο 92% (1.806,2 εκατ. ευρώ).

Όπως ήδη έχει αναφερθεί, σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η ποσοτικοποίηση των συνολικών άμεσων και έμμεσων επιπτώσεων του αθλητισμού ως τομέα παραγωγής και δαπάνης στην Ελληνική οικονομία. Με βάση την προηγηθείσα ανάλυση, έγινε εκτίμηση της συμμετοχής του αθλητισμού στο ΑΕΠ της χώρας. Η συνολική συμμετοχή του αθλητισμού στο ΑΕΠ της Ελλάδας ανήλθε, το 2000, στα 2.003,8 εκατ. ευρώ που αντιστοιχεί στο 1,7% του συνόλου. Επίσης, η καταναλωτική δαπάνη του κλάδου ανήλθε στα 2.229,7 εκατ. ευρώ αποτελώντας το 2,5% της συνολικής καταναλωτικής δαπάνης. Όμως, εάν στην καταναλωτική δαπάνη δεν περιληφθούν τα στοιχήματα, αυτή περιορίζεται στα 670,6 εκατ. ευρώ που αντιστοιχεί, μόλις, στο 0,7% του συνόλου. Η καταναλωτική δαπάνη σε όρους συμμετοχής στο σύνολο της καταναλωτικής δαπάνης υπολείπεται σημαντικά άλλων Ευρωπαϊκών χωρών, όπως η Αγγλία και η Ιταλία όπου αυτή ανήλθε το 1990 στο 2,8% και 3,3% αντίστοιχα.

Το εμπορικό ισοζύγιο αθλητικών προϊόντων εμφανίζεται έντονα ελλειμματικό ενώ η αξία των εισαγωγών διαμορφώθηκε, το 2000, στα 110,9 εκατ. ευρώ και των εξαγωγών στα 13,8 εκατ. ευρώ. Η συμμετοχή των εισαγωγών και των εξαγωγών αθλητικών προϊόντων, ως προς το σύνολο της

χώρας, αντιστοιχεί στο 0,3% και 0,1% αντίστοιχα. Η διεύρυνση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου οφείλεται, σε ένα βαθμό, στο γεγονός ότι ένας μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων έχει μεταφέρει την παραγωγική του δραστηριότητα εκτός των συνόρων προς τις χώρες της Βαλκανικής. Είναι χαρακτηριστικό ότι η Βουλγαρία αποτελεί μία από τις βασικές χώρες-εξαγωγείς αθλητικών ενδυμάτων προς την Ελλάδα. Επίσης, όσον αφορά τις εξαγωγές, σημαντικό τμήμα τους, ιδιαίτερα αυτό που κατευθύνεται προς τη Γερμανία, αφορά υπεργολαβίες.

Ο λόγος των εξαγωγών προς τις εισαγωγές, στην χώρας μας, είναι στο 0,12 και είναι 3,5 φορές χαμηλότερος από τον αντίστοιχο λόγο της Γερμανίας, 5 φορές της Αγγλίας και σχεδόν 30 φορές της Ιταλίας στις αρχές της δεκαετίας του '90. Η σύγκριση αυτή επιβεβαιώνει την παραπάνω διαπίστωση και δείχνει την προοπτική του ρόλου του κλάδου στον τομέα παραγωγής και εμπορίου, υπό την προϋπόθεση υιοθέτησης κατάλληλων πολιτικών βελτίωσης της ανταγωνιστικής του ικανότητας με κριτήρια ποιότητας και κόστους.

Οι δημόσιες επενδύσεις για τον αθλητισμό ανήλθαν στα 75,8 εκατ. ευρώ με συμμετοχή 1,1% επί του συνόλου. Τέλος, ο αθλητισμός εκτιμάται ότι δημιούργησε 43.297 θέσεις απασχόλησης, που αντιστοιχεί στο 1,1% του συνόλου των απασχολούμενων της χώρας. Και σ' αυτό τον τομέα η επίδοση του κλάδου υπολείπεται σημαντικά των άλλων χωρών της Ε.Ε. Οι δημόσιες επενδύσεις αντιστοιχούν στον 1/3 εκείνων της Γερμανίας, ενώ στον τομέα της απασχόλησης υστερεί, όπως ήδη αναφέρθηκε στην εισαγωγή, σημαντικά των επιδόσεων σε όρους συμμετοχής στην συνολική απασχόληση, άλλων Ευρωπαϊκών χωρών.

Κλείνοντας, πρέπει να αναφερθεί ότι η κεντρική θέση που έχει ο αθλητισμός στην Ελληνική κοινωνία μεταφράζεται σε αντίστοιχο οικονομικό μέγεθος. Επίσης, λαμβάνοντας υπόψη τη δυναμική που χαρακτηρίζει το κλάδο σε διεθνές επίπεδο καθώς και το ότι η Ελλάδα εμφανίζει υστέρηση σε σχέση με τις διεθνείς εξελίξεις γύρω από τον αθλητισμό, πρέπει να αναμένεται ενίσχυση του ρόλου του μέσα στην επόμενη δεκαετία. Αν λάβουμε υπόψη και το γεγονός ότι σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Γερμανία, ο αθλητικά ενεργός

πληθυσμός ανέρχεται στο 70-75%, τότε η δυναμική ανάπτυξη του κλάδου και η συμμετοχή του στην ελληνική οικονομία και κοινωνία θα είναι σημαντική. Συνεπώς, οι επιλογές πολιτικής του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα πρέπει να προσδώσουν στον αθλητισμό ένα ρόλο πέραν του περιφερειακού στη διαδικασία του αναπτυξιακού γίγνεσθαι.

1.3. Παρουσίαση των τυχερών παιχνιδιών και στοιχημάτων στο χώρο του αθλητισμού στην Ελλάδα

Η **Ο.Π.Α.Π. Α.Ε.** («**Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου Α.Ε.**») είναι ανώνυμη εταιρία εισηγμένη στο ελληνικό χρηματιστήριο που δραστηριοποιείται στο χώρο των τυχερών παιχνιδιών.

Σκοπός της σύμφωνα με το καταστατικό της είναι η οργάνωση, η λειτουργία και η διεξαγωγή τυχερών παιχνιδιών όπως:

- Αριθμολαχεία (ΛΟΤΤΟ, ΠΡΟΤΟ, ΠΡΟΠΟΓΚΟΛ, ΤΖΟΚΕΡ, ΜΠΙΝΓΚΟ-ΛΟΤΤΟ, ΚΙΝΟ, SUPER 3, SUPER 4, 5, 35)
- Αμοιβαία παιχνίδια πρόγνωσης αποτελεσμάτων ποδοσφαίρου (ΠΡΟΠΟ, ΠΡΟΠΟΓΚΟΛ)
- Στοιχήματα προκαθορισμένης ή μη απόδοσης (ΣΤΟΙΧΗΜΑ).

Η εργασία θα επικεντρωθεί εξ ολοκλήρου στο αθλητικό στοίχημα και όχι στην περίπτωση της αριθμολαχείας.

Κύρια χαρακτηριστικά της εταιρίας ΟΠΑΠ Α.Ε. είναι:

- Ηγετική παρουσία στην ελληνική αγορά τυχερών παιχνιδιών
- Μεγαλύτερο on-line δίκτυο πωλήσεων στην Ελλάδα και παρουσία στην Κύπρο
- 20ετές αποκλειστικό δικαίωμα διεξαγωγής των υφιστάμενων παιχνιδιών και μελλοντικών συναφών με αθλητικά γεγονότα καθώς και δικαίωμα

1^ης προτίμησης για άλλα παιγνίδια κατόπιν σύμβασης παραχώρησης από το Ελληνικό Δημόσιο.

- Υψηλός κύκλος εργασιών και κερδοφορία
- Υψηλή μερισματική πολιτική
- Σημαντική συνεισφορά και κοινωνική ευθύνη μέσω χορηγιών και δωρεών στον ελληνικό αθλητισμό και πολιτισμό
- Υψηλή κεφαλαιοποίηση στο ελληνικό χρηματιστήριο με συμμετοχή στον δείκτη υψηλής κεφαλαιοποίησης FTSE 20
- Ιδιοκτησία κατά 34% των μετοχών από το Ελληνικό Δημόσιο.

1.3.1 Ιστορικοί σταθμοί από την ίδρυση του ΟΠΑΠ Α.Ε.

Η εταιρία Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. είναι μία εταιρία με μεγάλη πορεία και δράση στο χώρο των αθλητικών στοιχημάτων¹⁰. Από την ίδρυσή της το 1958 έχει κατορθώσει να εδραιωθεί στο χώρο και να εξελιχθεί σε μια προσπάθεια να συμβαδίσει με τις διεθνείς εξελίξεις. Αναλυτικότερα, ο Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου (ΟΠΑΠ) συστάθηκε το 1958, ως Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου αποβλέποντας στην οργάνωση και λειτουργία του Δελτίου Προγνωστικών Ποδοσφαιρικών Αγώνων (το γνωστό ΠΡΟΠΟ). Από την ίδρυσή του ο Ο.Π.Α.Π. απολάμβανε πλήρη διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια (άρθρο 6 του Ν.Δ. 3865/1958), παράλληλα βρισκόταν υπό την εποπτεία της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, καθώς επίσης και σε οικονομικό έλεγχο από Ειδική Επιτροπή από ανώτατους οικονομικούς υπαλλήλους.

Το 1959 έτος κατά το οποίο η ΟΠΑΠ Α.Ε. εισήγαγε το Δελτίο Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου, το γνωστό ΠΡΟΠΟ, το οποίο μέχρι το 1990 αποτέλεσε το μοναδικό τυχερό παιχνίδι της Εταιρίας με ευρεία απήχηση στο

κοινό. Το ΠΡΟΠΟ επί μία 30ετία, μέσω των επιχορηγήσεων του Ο.Π.Α.Π., αποτέλεσε έναν από τους σημαντικότερους χρηματοδότες του ελληνικού

¹⁰ Για μία προσεκτικότερη ανάλυση του οργανισμού Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. Βλ. Ανδρέας Φ. Δημητρίου, *Αποτίμηση Επιχειρήσεων – Μελέτη Ο.Π.Α.Π Α.Ε.*, Μεταπτυχιακή εργασία, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Τμήμα Πληροφορικής, 2010

αθλητισμού. Αξιοπρόσεκτο το γεγονός ότι το 1959 διεξάγονταν 33 διαγωνισμοί ΠΡΟΠΟ ετησίως. Ενώ μέχρι το 1992, ο αριθμός των διαγωνισμών είχε αυξηθεί σε 134 ετησίως. Σήμερα δε ο αριθμός των διαγωνισμών ξεπερνάει τους 150.

Πιο πρόσφατα, με απαρχή το έτος 1990 η Ο.Π.Α.Π. ξεκίνησε τη διεξαγωγή του αριθμολαχείου ΛΟΤΤΟ. Αρχικά η εισαγωγή του παιγνιδιού απέφερε σημαντικές εισπράξεις υπερβαίνοντας τα 293 εκατ. Ευρώ το 1991, ενώ μέχρι το 1993 παρατηρήθηκε μια μείωση στον αριθμό των στηλών με τις καθαρές εισπράξεις να παρουσιάζουν πτωτική πορεία. Το 1994 παρατηρήθηκε αύξηση στις συνολικές εισπράξεις του ΛΟΤΤΟ, η οποία οφειλόταν στην αύξηση της τιμής της στήλης κατά 67%. Η ανοδική πορεία του ΛΟΤΤΟ ανακόπηκε το 1996 με αποτέλεσμα την εισαγωγή νέων ανταγωνιστικών παιγνιδιών και του γενικότερου κορεσμού στο συγκεκριμένο παιγνίδι. Ειδικότερα, το 1992 εισήχθη στα τυχερά παιχνίδια του ΟΠΑΠ το παιχνίδι ΠΡΟΤΟ. Με συνεχή αύξηση τόσο των καθαρών του εισπράξεων όσο και των αποδόσεων του σε στήλες το 1995 η καθοδική πορεία του παιγνιδιού ήρθε τρία χρόνια μετά πιθανότατα λόγω της αντίστοιχης καθοδικής πορείας του ΛΟΤΤΟ. Επιπρόσθετα, εισήχθη το 1996 το ΠΡΟΠΟ-ΓΚΟΛ, παρουσιάζοντας αρχικά αύξηση, παρέμεινε όμως περιφερειακό παιγνίδι σε σχέση με τα υπόλοιπα παιχνίδια της Εταιρίας, τόσο από άποψη συνολικών εισπράξεων όσο και από άποψη εισπράξεων ανά διαγωνισμό. Το 1997, επίσης, προστέθηκε η κατηγορία ΣΟΥΠΕΡ-13 στο ΠΡΟΠΟ, το παιγνίδι αναζωογονήθηκε παρουσιάζοντας εισπράξεις άνω των 146 εκατ. Ευρώ. Την επόμενη διετία η άνοδος αυτή δε συνεχίστηκε πιθανότατα λόγω της εισαγωγής του ΤΖΟΚΕΡ καθώς οι εισπράξεις από το ΠΡΟΠΟ ακολούθησαν πτωτική πορεία. Κατά τη διάρκεια του 1997 άρχισε η διοργάνωση του ΤΖΟΚΕΡ. Από την εισαγωγή του κατέλαβε την πρώτη θέση στα μερίδια των παιγνιδιών της Εταιρίας, επαναλαμβάνοντας σε μικρότερο βαθμό την επιτυχία του ΛΟΤΤΟ. Το ΤΖΟΚΕΡ είναι το τρίτο πιο δημοφιλές παιχνίδι της Εταιρίας, παρά την πρόσφατη κάμψη της δημοτικότητάς του. Το 1997 εισήχθη επίσης η τέταρτη κατηγορία νικητών στο ΛΟΤΤΟ.

Μία άλλη σημαντική εξέλιξη για τον οργανισμό Ο.Π.Α.Π. αποτέλεσε η μετατροπή του οργανισμού σε Ανώνυμη Εταιρία και η επωνυμία της Εταιρίας σε «Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου Α.Ε.» και σε συντομογραφία «Ο.Π.Α.Π. Α.Ε.». Σημαντική επίσης εξέλιξη, η σύναψη συμφωνίας με την «Κοινοπραξία Intralot» για την ανάθεση σε αυτή ορισμένων τμημάτων της λειτουργίας του παιχνιδιού ΣΤΟΙΧΗΜΑ. Η σύμβαση περιλαμβάνει και διακανονισμό διαχείρισης κινδύνου. Η «Κοινοπραξία Intralot» εγγυάται ότι σε περίπτωση που τα ποσά που θα διανέμονται ως κέρδη στους συμμετέχοντες ξεπερνούν σε ετήσια βάση το συμφωνημένο στόχο που τέθηκε για τα ετήσια διανεμητέα κέρδη, η «Κοινοπραξία Intralot» θα αναλάβει να καταβάλλει οποιοδήποτε ποσό αντιστοιχεί στα επιπρόσθετα κέρδη.

1.3.2. Στοίχημα

Στην εισαγωγή νέων παιχνιδιών αποτέλεσε γεγονός το πρώτο παιχνίδι Στοιχήματος Προκαθορισμένης Απόδοσης που επί του παρόντος αφορά σε αγώνες Ποδοσφαίρου και Καλαθοσφαίρισης ξένων διοργανώσεων σε αγώνες αυτοκινήτων Formula 1 και σε διεθνείς αγώνες αντισφαίρισης από το 2000. Το ΣΤΟΙΧΗΜΑ σχεδόν αμέσως αποτέλεσε και παρέμεινε το πιο δημοφιλές παιχνίδι της Εταιρίας έως το 2004. Σε αντίθεση με τα λαχεία, όπου οι παίκτες βασίζονται αποκλειστικά στην τύχη, τα στοιχήματα επί αθλητικών γεγονότων εμπεριέχουν το στοιχείο της ικανότητας και των γνώσεων του παίκτη, γεγονός το οποίο η Διοίκηση της Εταιρίας θεωρεί ότι αυξάνει την αφοσίωση των παικτών στο παιχνίδι. Το ΣΤΟΙΧΗΜΑ απέφερε έσοδα ύψους 1.511 εκατ. Ευρώ που αντιπροσωπεύουν ποσοστό 76,8% των εσόδων της Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. για τη

χρήση 2002. Ωστόσο η δημοτικότητα του ΣΤΟΙΧΗΜΑ επηρέασε δυσμενώς τις πωλήσεις των άλλων παιχνιδιών της εταιρίας.

Αναφορικά με την εταιρία, ορίσθηκε ότι το Δημόσιο δύναται να διαθέσει σε επενδυτές μέσω του Χ.Α. ποσοστό έως 49% του εκάστοτε μετοχικού κεφαλαίου της Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. Με την εξέλιξη αυτή παραχωρήθηκε για 20 έτη το αποκλειστικό δικαίωμα της διεξαγωγής, διαχείρισης, οργάνωσης και λειτουργίας από τον ΟΠΑΠ Α.Ε. των παιχνιδιών ΠΡΟΠΟ, ΛΟΤΤΟ, ΠΡΟΤΟ, ΠΡΟΠΟ-ΓΚΟΛ, ΤΖΟΚΕΡ, ΣΤΟΙ

ΧΗΜΑ, EXTRA 5, SUPER 3 και ΚΙΝΟ καθώς και των παιχνιδιών ΜΠΙΝΓΚΟ-ΛΟΤΤΟ και SUPER 4. Επίσης παραχωρήθηκε στην ΟΠΑΠ Α.Ε. η δυνατότητα να διενεργεί κατ' αποκλειστικότητα κάθε παιχνίδι που αφορά σε αθλητικά γεγονότα και το δικαίωμα της πρώτης άρνησης για την κατ' αποκλειστικότητα διεξαγωγή και διαχείριση οποιωνδήποτε νέων παιχνιδιών την λειτουργία των οποίων επιτρέπει και εποπτεύει το Ελληνικό Δημόσιο , με την προϋπόθεση ότι η Εταιρία αποδέχεται, εντός της προθεσμίας που θέτει το Ελληνικό Δημόσιο να διεξάγει νέο παιχνίδι.

Με την Σύμβαση Παραχώρησης μεταξύ της ΟΠΑΠ Α.Ε. και του Ελληνικού Δημοσίου, η Εταιρία δεν υποχρεούται να διανέμει το σύνολο των κερδών της στο Ελληνικό Δημόσιο.

Επίσης, αποφασίστηκε η εισαγωγή των μετοχών της ΟΠΑΠ Α.Ε. στην Κύρια Αγορά του Χρηματιστηρίου Αθηνών. Το Ελληνικό Δημόσιο, ο μοναδικός έως τότε μέτοχος διέθεσε ποσοστό 5,4% των μετοχών που κατείχε μέσω δημόσιας εγγραφής και ιδιωτικής τοποθέτησης σε εργαζομένους και πράκτορες. Τα έσοδα από τη δημόσια εγγραφή εισπράχθηκαν από το Ελληνικό Δημόσιο ως μέρος του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων του.

Στις 12 Φεβρουαρίου 2003, συνήφθη νέα διακρατική συμφωνία μεταξύ της κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της κυβέρνησης της Κυπριακής

Δημοκρατίας, βάση της οποίας επιτρέπεται η οργάνωση, η λειτουργία, η διεξαγωγή και η διαχείριση παιγνιδιών ΠΡΠΟΓΚΟΛ, ΠΡΟΠΟ, ΛΟΤΤΟ, ΠΡΟΤΟ ΤΖΟΚΕΡ, SUPER 3, EXTRA 5 και ΚΙΝΟ από την ΟΠΑΠ Α.Ε. στην Κύπρο. Ενώ όλες οι προηγούμενες συμφωνίες προέβλεπαν τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων της ΟΠΑΠ Α.Ε. στην Κύπρο σε μη κερδοσκοπική βάση, δυνάμει της νέας διακρατικής συμφωνίας, η ΟΠΑΠ Α.Ε. από την 1^η Ιανουαρίου 2003 έχει οικονομικό όφελος από τη δραστηριοποίησή της στην Κύπρο.

Επιπρόσθετα, τον Ιούλιο του 2003 το Ελληνικό Δημόσιο και η ΔΕΚΑ Α.Ε. διέθεσε ένα περαιτέρω ποσοστό της τάξης του 24,4% του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας μέσω Συνδυασμένης προσφοράς σε θεσμικούς και μη θεσμικούς επενδυτές στην Ελλάδα, σε θεσμικούς επενδυτές στο εξωτερικό και μέσω, ιδιωτικής τοποθέτησης σε εργαζόμενους της Εταιρίας. Το Ελληνικό Δημόσιο διένειμε δωρεάν μία κοινή μετοχή για κάθε 10 κοινές μετοχές τις οποίες ένας επενδυτής, πλην των θεσμικών επενδυτών, κατείχε για τουλάχιστον έξι μήνες (με μέγιστο αριθμό διακοσίων συνολικά δωρεάν μετοχών ανά επενδυτή) ως κίνητρο διακράτησής τους. Το σύνολο των εσόδων εισπράχθηκαν από το Ελληνικό Δημόσιο ως μέρος του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων του.

Τον Αύγουστο του 2003, ως μέρος της διεθνούς στρατηγικής επέκτασης δυνάμει της διακρατικής συμφωνίας που συνήφθη μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της Κυπριακής Δημοκρατίας, η ΟΠΑΠ Α.Ε. ίδρυσε την OPAP Cyprus Ltd., που είναι κυρίως υπεύθυνη για την οργάνωση, λειτουργία και διαφήμιση των παιγνιδιών της Εταιρίας στην Κύπρο. Αρχικά η OPAP Cyprus Ltd. λειτούργησε ως υποκατάστημα στην Κύπρο και επί του παρόντος λειτουργεί ως μία από τις θυγατρικές της ΟΠΑΠ Α.Ε. Λίγους μήνες αργότερα, η ΟΠΑΠ Α.Ε. απέκτησε το 90% της OPAP Glory Ltd., μίας κυπριακής εταιρίας αθλητικών στοιχημάτων. Η εξαγορά επέτρεψε στην ΟΠΑΠ Α.Ε. να εξασφαλίσει την παρουσία της στο προκαθορισμένο στοίχημα στην Κύπρο και να ενισχύσει περαιτέρω την καλά εδραιωμένη θέση της στην κυπριακή

αγορά. Η Εταιρία απέκτησε επίσης ένα ποσοστό της τάξης του 20% στην Glory Technology Ltd., που εξειδικεύεται στον τομέα των παιχνιδιών αθλητικών στοιχημάτων προκαθορισμένης απόδοσης στην Κύπρο και παρέχει κυρίως υπηρεσίες πληροφορικής για τη διεξαγωγή αριθμολαγείων on-line και συμμετέχει στο σχεδιασμό, οργάνωση και ανάπτυξη των συστημάτων υψηλής τεχνολογίας στον τομέα υπηρεσιών πληροφορικής. Η OPAP Glory Ltd. λειτουργεί on-line μέσω πρακτορείων.

Στα τέλη του 2003, η Εταιρία εισάγει το KINO, ένα αριθμολαγείο προκαθορισμένης απόδοσης που έχει καταστεί το πιο δημοφιλές παιχνίδι αποφέροντας κέρδη που αγγίζουν το 50,6% των εσόδων.

Τον Ιανουάριο του 2004, ιδρύθηκε η θυγατρική της ΟΠΑΠ ΑΕ, *OPAP International Ltd.* στην Κύπρο με στόχο την υποστήριξη της στρατηγικής επέκτασης των λειτουργιών της στο εξωτερικό και την εισαγωγή νέων παιχνιδιών και την αναβάθμιση των υφισταμένων σε διεθνή κλίμακα. Τον Ιούλιο του ίδιου χρόνου ιδρύθηκε η θυγατρική ΟΠΑΠ Παροχής Υπηρεσιών Α.Ε. στην Ελλάδα με στόχο την ανάπτυξη του δυναμικού του δικτύου πωλήσεων της ΟΠΑΠ ΑΕ και γενικότερα του ελληνικού τομέα αθλητισμού συμπεριλαμβανομένης μέσω της παροχής υπηρεσιών και της οργάνωσης αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων, της πώλησης εισιτηρίων για αθλητικές, πολιτιστικές και άλλες ψυχαγωγικές δραστηριότητες και της δημιουργίας μίας ενιαίας εταιρικής εικόνας για τα πρακτορεία της.

Το Ελληνικό Δημόσιο διέθεσε τον Ιούλιο του 2005 ένα περαιτέρω ποσοστό της τάξης του 16,44% του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρίας μέσω Συνδυασμένης Προσφοράς σε θεσμικούς και μη θεσμικούς επενδυτές στην Ελλάδα, σε θεσμικούς επενδυτές στο εξωτερικό και μέσω ιδιωτικής τοποθέτησης σε εργαζόμενους της Εταιρίας. Οι υφιστάμενες μετοχές που διατέθηκαν στη συνδυασμένη προσφορά ήταν διαθέσιμες προς διαπραγμάτευση την 21^η Ιουλίου 2005. Το Ελληνικό Δημόσιο επίσης, προτίθεται να διανείμει δωρεάν μία κοινή μετοχή για κάθε 10 κοινές μετοχές τις οποίες ένας επενδυτής πλην των θεσμικών επενδυτών κατείχε για

τουλάχιστον έξι μήνες (με μέγιστο αριθμό εκατό συνολικά δωρεάν μετοχών ανά επενδυτή) ως κίνητρο διακράτησής τους. Το σύνολο των εσόδων εισπράχθηκαν από το Ελληνικό Δημόσιο ως μέρος του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεών του.

1.3.3. Προπο

Στις 7 Μαρτίου 2006 άρχισε η νέα μορφή του ΠΡΟΠΟ 14&7 με την προσθήκη 14^{ου} αγώνα (κατάργηση Σ13) και με τη δυνατότητα συμμετοχής στους

7 πρώτους αγώνες του δελτίου.

2007: Συμφωνία με την κοινοπραξία «INTRALOT A.E.- INTRALOT INTERNATIONAL LTD» και της εταιρίας «ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΩΝ» και υπογραφή 3ετούς διάρκειας σύμβασης (από 31.7.2007) με βασικά σημεία:

- Διάθεση νέων προϊόντων στοιχηματισμού, βελτιωμένο λογισμικό διαχείρισης ρίσκου του παιχνιδιού ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ καθώς επίσης και αναβαθμισμένες συμβουλευτικές και επιχειρησιακές υπηρεσίες
- Αναβάθμιση κεντρικού συστήματος και δικτύου τερματικών
- Δυνατότητα παροχής υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας όπως π.χ. πληρωμή λογαριασμών, club παιχνιδιών κλπ.

Η Διοίκηση, στο πλαίσιο της ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού του Ομίλου της ΟΠΑΠ Α.Ε., αποφάσισε τη μετάβαση σε νέο στρατηγικό μοντέλο οργάνωσης των ελληνικών εταιριών του Ομίλου, δηλαδή της μητρικής ΟΠΑΠ Α.Ε. και της θυγατρικής ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε. Η νέα οργανωτική δομή τους αποσκοπεί στην αποτελεσματικότερη οργάνωση, αναδιάταξη και

επανακαθορισμό των ροών εργασιών των δύο εταιριών, προκειμένου αυτές να λειτουργούν αποτελεσματικά και συμπληρωματικά μεταξύ τους βάσει διεθνών προτύπων οργάνωσης, λειτουργίας και εταιρικής διακυβέρνησης.

Στις 26.01.2009 ως συμπλήρωμα στη νέα εικόνα του παρεχόμενου προϊόντος της, η ΟΠΑΠ Α.Ε. προχώρησε στην αναμόρφωση των παιχνιδιών της. Έμφαση δόθηκε στη νέα μορφή δελτίων με σημαντικά αυξημένες δυνατότητες από αυτά που αντικατέστησαν, αλλά και στη δομή των παιχνιδιών με την εισαγωγή νέων και την τροποποίηση των υφιστάμενων κατηγοριών κερδών. Παράλληλα συνδυάστηκε με αλλαγή της τιμολόγησης παιχνιδιών (ΠΡΟΠΟ, ΠΡΟΠΟΓΚΟΛ, ΛΟΤΤΟ, ΠΡΟΤΟ και ΤΖΟΚΕΡ) των οποίων οι πωλήσεις αντιπροσωπεύουν το 7.36% και το 9,0% του συνόλου των πωλήσεων των παιχνιδιών του Ομίλου στη χρήση 2008 και 2009 αντιστοίχως. Σημειώνεται ότι η τιμολόγηση είχε παραμείνει ίδια για χρονικό διάστημα άνω των 10 ετών.

Τον Αύγουστο του 2008 τέθηκε σε λειτουργία μία σημαντική βελτίωση του «ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ», το νέο ενιαίο δελτίο, το οποίο μαζί με το νέο λογισμικό του παιχνιδιού δίνει τη δυνατότητα στους παίκτες να συνδυάζουν διαφορετικού τύπου στοιχηματικά γεγονότα και παράλληλα εμπλουτίζει τις επιλογές τους. Η παραπάνω εξέλιξη ουσιαστικά βελτίωσε την όλη εικόνα του παρεχόμενου προϊόντος.

Μετά την ολοκλήρωση της συμφωνίας μεταξύ Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. και πρακτόρων υπογράφηκε η σύμβαση με κάθε ένα πράκτορα ατομικά. Μέχρι 31.12.2009 είχε υπογραφεί το 90,4% των πρακτόρων. Μέχρι την υπογραφή της σύμβασης διαμορφώνεται πλέον σαφές συμβατικό πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. και των πρακτόρων της, συστηματοποιείται, αναμορφώνεται και εκσυγχρονίζεται η λειτουργία του δικτύου των πρακτόρων, ώστε να ανταποκρίνεται στις αυξημένες ανάγκες αλλά και να διασφαλίζει συγκεκριμένους σκοπούς δημοσίου συμφέροντος, όπως την προστασία του κοινού από τον εθισμό στα τυχερά παιχνίδια, την πρόληψη της απάτης, την προστασία των ανηλίκων, κλπ.

Επιπρόσθετα, η Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. συμμετείχε, ως ένας από τους δύο τελικούς διεκδικητές σε κοινοπρακτικό σχήμα με ποσοστό 50% με τρεις τοπικούς εταίρους (FIBA, Alarco και Dogus) διαγωνισμό ιδιωτικοποίησης της Τουρκικής λοταρίας Milly Piyango, ο οποίος όπως ανακοινώθηκε από την Αρχή Ιδιωτικοποιήσεων της Τουρκίας στις 7.05.2009 έληξε χωρίς ανάδοχο.

Ολοκληρώθηκε επιτυχώς η αναμόρφωση των πρακτορείων της Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. με την εφαρμογή της ενιαίας εταιρικής εικόνας στο δίκτυο πωλήσεων στην Κύπρο. Σκοπός της αναμόρφωσης είναι η αύξηση της αναγνωρισιμότητας της εταιρίας και πρωτίστως η βελτίωση της αισθητικής, της εργονομίας και της λειτουργικότητας των πρακτορείων. Η μελέτη των σχεδίων και προδιαγραφών που προηγήθηκε του έργου, έγινε από την ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε., θυγατρική εταιρία του Ομίλου Ο.Π.Α.Π., σε συνεργασία και συμφωνία με τους πράκτορες σε Ελλάδα και Κύπρο. Η διαδικασία αναμόρφωσης του δικτύου της εταιρίας στην Ελλάδα, ξεκίνησε ε τη δημοσίευση του πρώτου σχετικού διαγωνισμού/ πρόσκλησης ενδιαφέροντος για την Ο.Π.Α.Π. Α.Ε.

Κατά το τρίτο τρίμηνο του 2009 προκηρύχτηκε ο διαγωνισμός και κατατέθηκαν οι προσφορές για την επιλογή του αναδόχου για την αναδιαμόρφωση 490 πρακτορείων στο Δήμο Αθηναίων. Η αξιολόγηση των προσφορών για την ανάδειξη του προσωρινού αναδόχου διενεργήθηκε τον Μάρτιο 2010 και η λήψη απόφασης του Δ.Σ. για την κατακύρωση του αποτελέσματος επιλογής του προσωρινού αναδόχου στις 12.04.2010.

1.5. Κύρια δραστηριότητα- η εξέλιξη του αθλητικού στοιχήματος

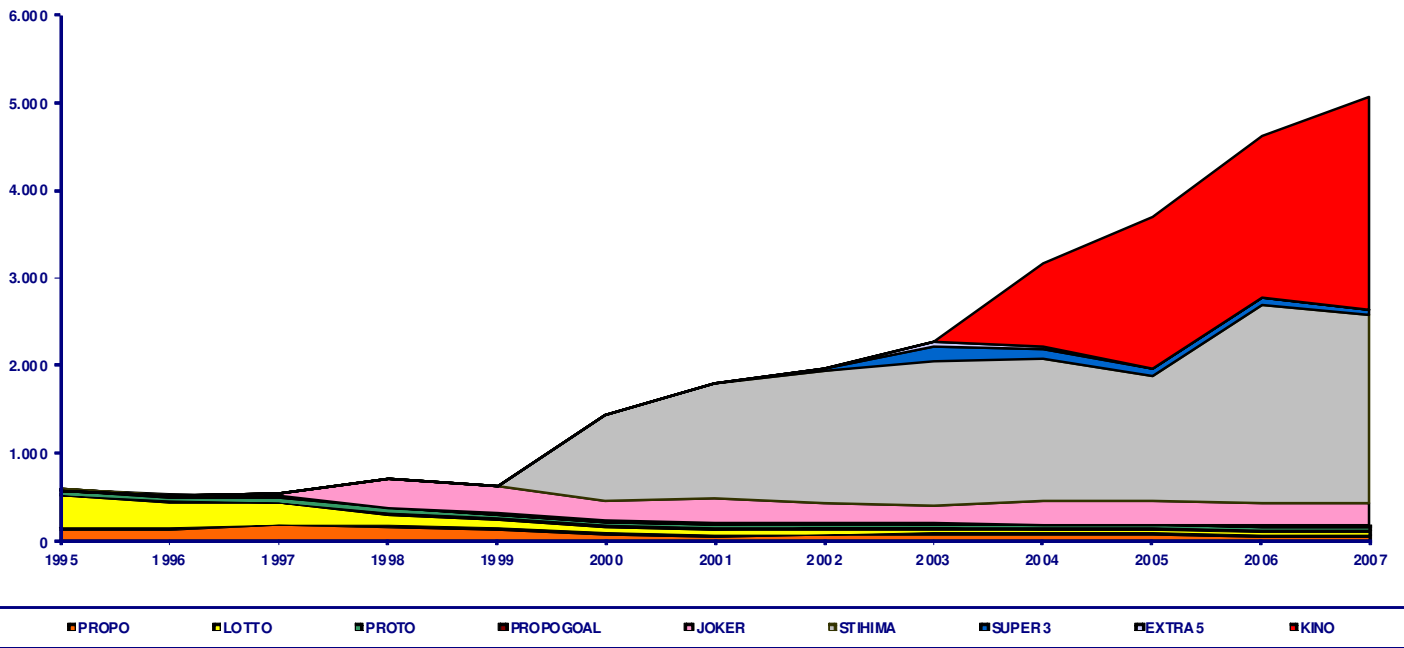
Προς το παρόν, η εταιρία οργανώνει, διεξάγει και λειτουργεί έξι αριθμολαχεία (ΤΖΟΚΕΡ, ΛΟΤΤΟ, ΠΡΟΤΟ, EXTRA 5, SUPER 3 και ΚΙΝΟ) και τρία παιχνίδια πρόγνωσης αθλητικών γεγονότων (ΣΤΟΙΧΗΜΑ, ΠΡΟΠΟ και ΠΡΟΠΟ-ΓΚΟΛ). Επίσης έχει σχεδιάσει δύο νέα τυχερά παιχνίδια (ΜΠΙΝΓΚΟ και ΣΟΥΠΕΡ 4). Στην ανά χείρας εργασία θα παρουσιασθεί η εξέλιξη του αθλητικού στοιχήματος όπως αυτό διαμορφώθηκε από τα παιχνίδια ΣΤΟΙΧΗΜΑ, ΠΡΟΠΟ και ΠΡΟΠΟ-ΓΚΟΛ.

Αναφορικά με τα αμοιβαία παιχνίδια πρόγνωσης αποτελεσμάτων ποδοσφαίρου, πρώτο λειτούργησε το ΠΡΟΠΟ και συγκεκριμένα από 01.03.1959. Το παιχνίδι ΠΡΟΠΟ δίνει τη δυνατότητα στους παίκτες να προβλέψουν τα αποτελέσματα μιας σειράς ποδοσφαιρικών αγώνων από Ελληνικές και διεθνείς διοργανώσεις. Οι αγώνες που απαρτίζουν το δελτίο προγνωστικών κάθε διαγωνισμού επιλέγονται μετά από εισήγηση της Ειδικής Επιτροπής Σύνθεσης Δελτίου. Το ΠΡΟΠΟ 14&7, όπως είναι η σύγχρονη μορφή του, αφορά στην ακριβή πρόγνωση του αποτελέσματος είτε μόνο των δεκατεσσάρων ποδοσφαιρικών αγώνων που ορίζονται σε κάθε διαγωνισμό του παιχνιδιού είτε των επτά πρώτων ποδοσφαιρικών αγώνων της ίδιας σειράς των δεκατεσσάρων αγώνων του δελτίου. Ως αποτέλεσμα αγώνα θεωρείται είτε η νίκη της πρώτης ομάδας (σύμβολο 1) είτε η νίκη της δεύτερης ομάδας (σύμβολο 2) είτε η ισοπαλία (σύμβολο x). Το δεύτερο παιχνίδι αμοιβαίας πρόγνωσης αποτελεσμάτων ποδοσφαίρου, ΠΡΟΠΟΓΚΟΛ, λειτουργεί από τις 03.03.1996 και αφορά στην πρόβλεψη οκτώ ποδοσφαιρικών αγώνων στους οποίους θα σημειωθεί ο μεγαλύτερος αθροιστικά αριθμός τερμάτων από ένα πλήθος τριάντα αγώνων που δημοσιεύονται στο δελτίο και φέρουν αρίθμηση από 1 έως 30. Οι αγώνες που απαρτίζουν το δελτίο προγνωστικών κάθε διαγωνισμού προέρχονται από ελληνικές και διεθνείς οργανώσεις και επιλέγονται μετά από εισήγηση της ειδικής επιτροπής σύνθεσης δελτίου.

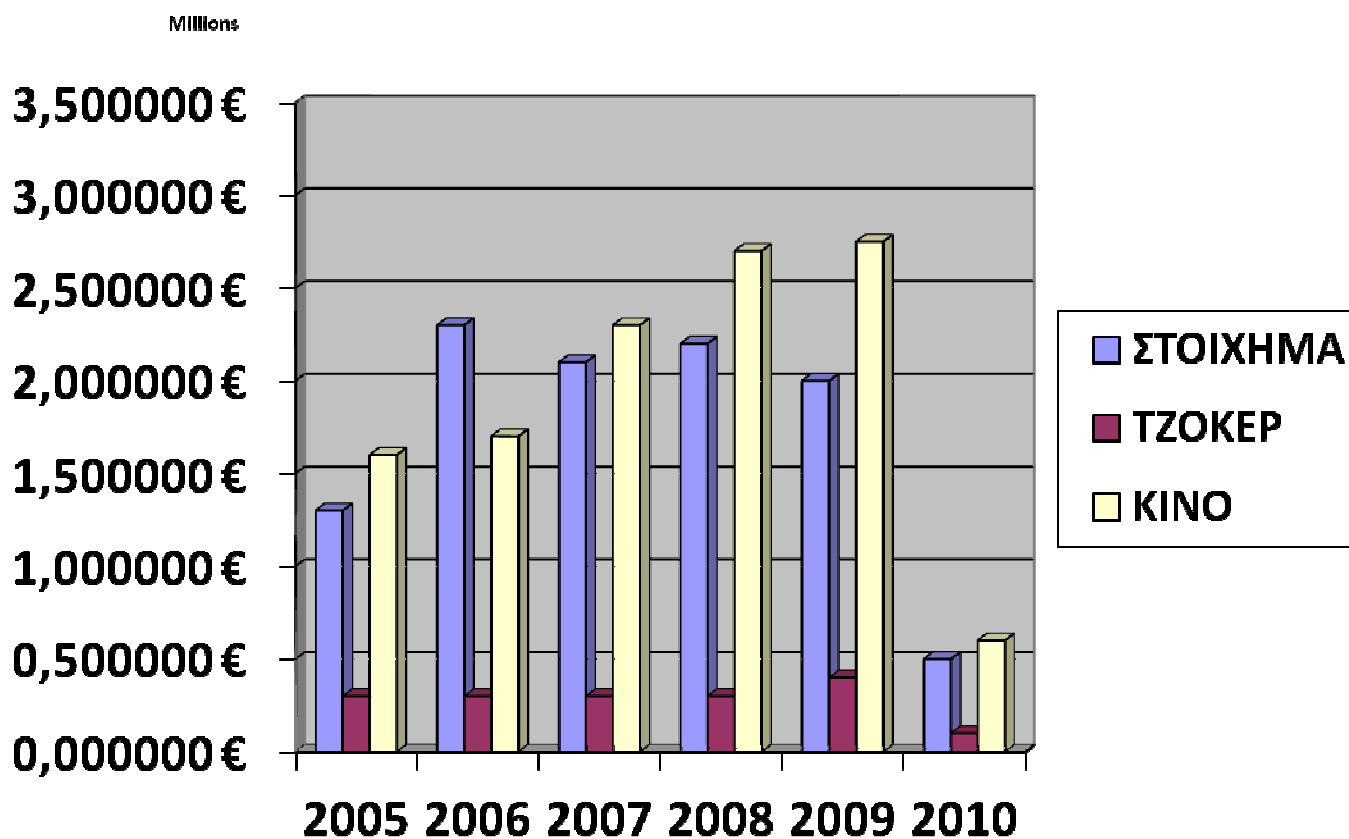
Επιπρόσθετα, στα στοιχήματα προκαθορισμένης/μεταβλητής απόδοσης περιλαμβάνεται το ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ. Το ΣΤΟΙΧΗΜΑ λειτουργεί από 29.01.2000 είναι ένα παιχνίδι στοιχήματος προκαθορισμένης απόδοσης (όπου η απόδοση κερδών είναι προκαθορισμένη και γνωστή στους παίκτες πριν στοιχηματίσουν) ή μεταβλητής απόδοσης (όπου η απόδοση κερδών μεταβάλλεται σύμφωνα με τα ποσά που στοιχηματίζονται και γνωστοποιείται στους παίκτες μόνο μετά τη λήξη της περιόδου στοιχηματισμού). Τα στοιχήματα προκαθορισμένης ή μεταβλητής απόδοσης «Αποτελέσματα Αθλητικών ή μη Αθλητικών Γεγονότων» βασίζονται στα πάσης φύσεως ατομικά ή ομαδικά παιχνίδια (για παράδειγμα Formula 1, ποδοσφαιρικοί αγώνες, αγώνες καλαθοσφαίρισης, διεθνείς αγώνες αντισφαίρισης και άλλα αθλητικά γεγονότα), καθώς επίσης και σε γεγονότα, η φύση των οποίων προσφέρεται για διεξαγωγή στοιχήματος.

Το παρακάτω σχήμα αποτυπώνει την ιστορική εξέλιξη των παιχνιδιών από την αρχή λειτουργίας τους όσον αφορά τις πωλήσεις τους ως το 2007:

Όπως παρατηρούμε οι κύριες δραστηριότητες που αποφέρουν τα περισσότερα έσοδα είναι το ΚΙΝΟ και το ΣΤΟΙΧΗΜΑ ενώ ακολουθεί το ΤΖΟΚΕΡ.

Η πορεία των κύριων παιχνιδιών σε απόλυτα νούμερα φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα¹¹:

¹¹ Δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις του ΟΠΑΠ Α.Ε. Βλ. αναλυτικότερα μεταπτυχιακή εργασία Δημητρίου Φ. Ανδρέας, *Αποτίμηση Επιχειρήσεων – Μελέτη Ο.Π.Α.Π Α.Ε.*, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Τμήμα Πληροφορικής, 2010 (υπεύθυνος καθηγητής: Παναγιώτης Αρτίκης), σελ. 91

Αναφορικά με τα αθλητικά στοιχήματα σε απευθείας σύνδεση στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται στην ελληνική αγορά πάνω από 250 τόποι διαδικτυακού στοιχηματισμού εκ των οποίων περίπου 6 είναι μεταφρασμένοι και στα ελληνικά, πράγμα που σημαίνει ότι δέχονται συστηματικά τη συμμετοχή Ελλήνων παικτών. Ο ετήσιος τζίρος του παράνομου διαδικτυακού στοιχήματος στην Ελλάδα εκτιμάται ότι είναι της τάξεως των 2 δις €, δηλαδή περίπου ισάξιος του επίγειου στοιχήματος του ΟΠΑΠ. Το νομοθετικό πλαίσιο δε για τη διαδικασία αδειοδότησης διεξαγωγής τυχερών παιχνιδιών μέσω του διαδικτύου περιγράφεται στις διατάξεις των άρθρων 45 και επ. του νόμου 4002/2011 (Α180) και πραγματοποιείται μετά από την προκήρυξη διεθνούς πλειοδοτικού διαγωνισμού. Μέχρι σήμερα τέτοιες άδειες δεν έχουν χορηγηθεί. Μέχρι την χορήγηση των αδειών αυτών, λειτουργεί το καθεστώς της παραγράφου 12 του άρθρου 50 του ν. 4002/2011 (Α180).

Μία πρόσφατη εξέλιξη για τις εταιρίες αθλητικού στοιχηματισμού μέσω διαδικτύου στην Ελλάδα θέτει σε οριστική αναστολή λειτουργίας και των τελευταίων εταιριών που συνέχιζαν να προσφέρουν, υπό καθεστώς προσωρινής άδειας, υπηρεσίες αθλητικού στοιχηματισμού μέσω διαδικτύου. Ήδη η αρμόδια Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (ΕΕΕΠ) είχε ξεκινήσει διαδικασίες για την αναστολή λειτουργίας των ιντερνετικών εταιριών στοιχηματισμού που λειτουργούσαν χωρίς άδεια.

Η Επιτροπή Ελέγχου και Εποπτείας Παιγνίων (ΕΕΕΠ) είχε προχωρήσει και στη δημοσιοποίηση καταλόγου 401 ιστοτόπων που παρέχουν στοιχηματικές υπηρεσίες στην ελληνική αγορά, χωρίς άδεια από την ελληνική κυβέρνηση. Η περίφημη «μαύρη λίστα» της ΕΕΕΠ προωθήθηκε στους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου (ISPs) να απαγορεύσουν την πρόσβαση από ελληνικά IPs, σε τράπεζες και ιδρύματα πληρωμών για να σταματήσουν να πραγματοποιούν πληρωμές για συμμετοχή ή για απόδοση κερδών στους λογαριασμούς που τηρούν παράνομοι πάροχοι τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου.

Ως αποτέλεσμα, οι περισσότερες μεγάλες εταιρείες της αγοράς σταμάτησαν να παρέχουν πρόσβαση στους έλληνες παίκτες, δηλώνοντας επισήμως ότι αποσύρονται από την αγορά έως ότου ξεκαθαρίσει το θεσμικό πλαίσιο. Υπήρξαν, ωστόσο, αντιδράσεις και σύμφωνα με πληροφορίες ορισμένες ξένες εταιρείες προσέφυγαν στο Συμβούλιο της Επικρατείας, ζητώντας να ακυρωθούν ως αντισυνταγματικές, παράνομες και αντίθετες στην Ευρωπαϊκή νομοθεσία, οι αποφάσεις της ΕΕΕΠ.

Η τελευταία με συνεχή διαβήματα και παρεμβάσεις έχει κινηθεί νομικά κατά της Ελλάδας για τους «περιορισμούς που επιβάλλει ο πρόσφατος νόμος για τη ρύθμιση της αγοράς του διαδικτυακού στοιχήματος». Τα μόνα διαδικτυακά παίγνια που μπορούν να διεξαχθούν μέσω διαδικτύου είναι τύπου καζίνο, τα οποία διεξάγονται και μεταδίδονται στους παίκτες σε πραγματικό χρόνο (live), και το αποτέλεσμα των οποίων δεν παράγεται με γεννήτρια τυχαίων αριθμών.

Συγκεκριμένα, στο σχέδιο νόμο προβλέπει ότι μέχρι την 12η Οκτωβρίου 2020 θα χορηγηθούν άδειες διενέργειας τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου α) τουρνουά πόκερ, στο οποίο συμμετέχουν φυσικά πρόσωπα, β) τύπου ρουλέτας, την οποία χειρίζεται υπάλληλος του κατόχου της άδειας, γ) τύπου ζαριών, υπό την προϋπόθεση ότι τα χειρίζεται υπάλληλος του κατόχου της άδειας, και δ) μπλάκ-τζακ ή είκοσι ένα, μπακαρά, μπάγκο-πούντο και σεμέν-ντε-Φερ, στα οποία συμμετέχουν φυσικά πρόσωπα.»¹²

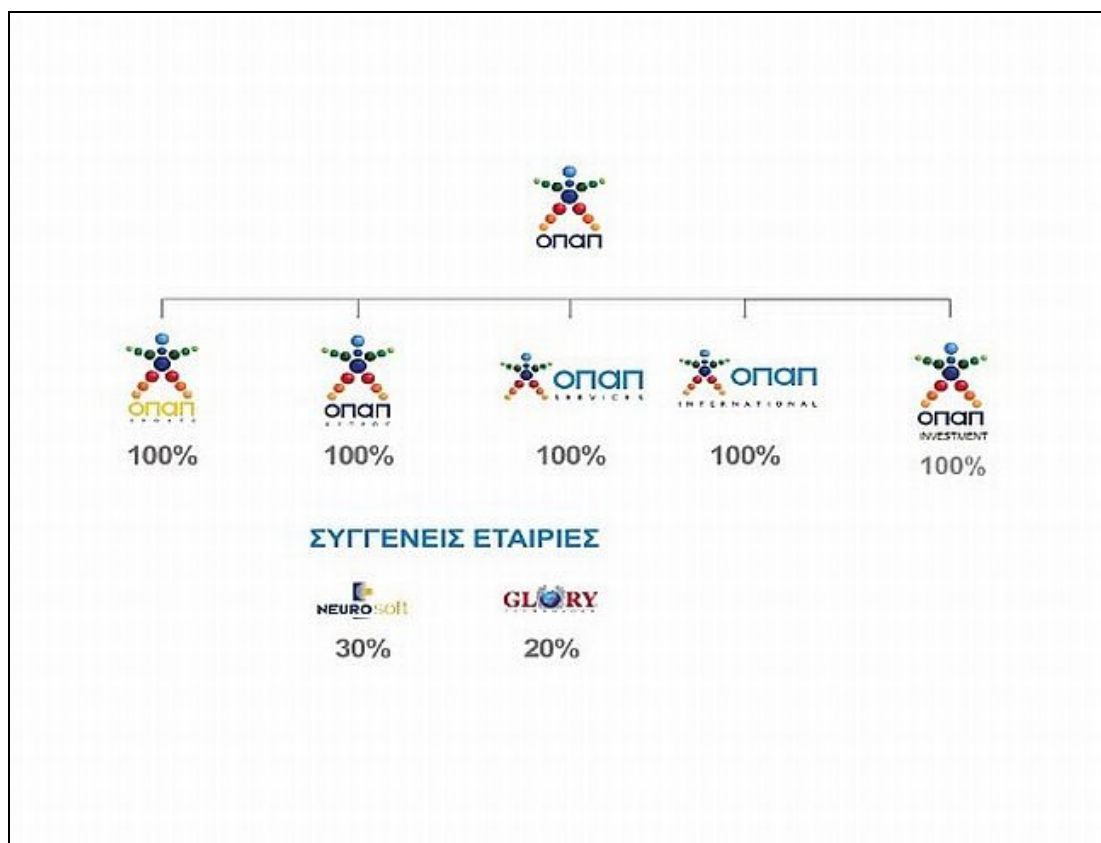
¹² <http://www.capital.gr/Articles.asp?id=1874693> «Οριστική φραγή σε εταιρίες ιντερνετικού στοιχήματος» άρθρο του κ. Νίκου Χρυσικόπουλου.

Ο ΟΜΙΛΟΣ

2.1. Η δομή του Ομίλου

Η δομή του ομίλου απεικονίζεται στο παρακάτω σχεδιάγραμμα:

Πιο συγκεκριμένα, η **Ο.Π.Α.Π. Α.Ε.** συνιστά τη μητρική εταιρία με έδρα την Ελλάδα ενώ η κύρια δραστηριότητά της είναι η αριθμολαχεία και τα στοιχήματα. Η Ο.Π.Α.Π. (Κύπρου) LTD. Έχει έδρα την Κύπρο με ποσοστό συμμετοχής 100%. Συστάθηκε στην Κύπρο στις 14 Αυγούστου 2003 ως ιδιωτική εταιρία περιορισμένης ευθύνης ενώ διέπεται από το Νόμο 34(III)/2003 που κυρώνει τη συμφωνία μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Κύπρου, για τους όρους οργάνωσης, λειτουργίας, διεξαγωγής και διαχείρισης των παιχνιδιών που διεξάγονται από την Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. Οι κύριες δραστηριότητες της Εταιρίας είναι η οργάνωση, η λειτουργία,

διαχείριση και προώθηση-διαφήμιση όλων των παιχνιδιών της Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. που διεξάγονται στην Κύπρο.

Η **Ο.Π.Α.Π. Παροχής Υπηρεσιών Α.Ε.** ιδρύθηκε στην Ελλάδα, με ποσοστό συμμετοχής 100%. Η Εταιρία έχει σκοπό την παροχή πλήρους φάσματος υποστηρικτικών υπηρεσιών για τις επιχειρησιακές λειτουργίες και ανάγκες της μητρικής εταιρίας Ο.Π.Α.Π. Α.Ε., την ενίσχυση και υποστήριξη του δικτύου πωλήσεων, τη διοργάνωση δραστηριοτήτων αθλητικού και πολιτιστικού περιεχομένου, τη διανομή υλικού, τη διαχείριση των εγκαταστάσεων και των τεχνικών έργων. Σημαντικό έργο της εταιρίας είναι η διαμόρφωση της ενιαίας εταιρικής εικόνας των σημείων πώλησης που βρίσκεται σε εξέλιξη.

Η **Ο.Π.Α.Π. International LTD** συστάθηκε στις 24 Φεβρουαρίου 2004 στην Κύπρο με την επωνυμία Ο.Π.Α.Π. BET LIMITED και μετονομάστηκε σε Ο.Π.Α.Π. International Limited στις 5

Μαΐου 2004 ως ιδιωτική Εταιρία περιορισμένης ευθύνης σύμφωνα με τον Περί Εταιριών Νόμο, κεφ. 113. Η Εταιρία συστήθηκε με σκοπό το συντονισμό και την υποστήριξη των υφιστάμενων διεθνών επενδύσεων της Ο.Π.Α.Π. Α.Ε., τη διερεύνηση νέων επενδυτικών ευκαιριών, την εισαγωγή

νέων παιχνιδιών, την αναβάθμιση των υφιστάμενων και τη μεταφορά τεχνογνωσίας. Η κύρια δραστηριότητα της Εταιρίας είναι η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών αποκλειστικά και εξ' ολοκλήρου για τη διοργάνωση του παιχνιδιού «ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ». Συγκεκριμένα οι υπηρεσίες αφορούν την παροχή συνδρομής για την οργάνωση στοιχημάτων, την αξιολόγηση στοιχηματικών προϊόντων, τη διαμόρφωση των αποδόσεων, τη διαχείριση κινδύνου, υπηρεσίες μεταφοράς τεχνογνωσίας, υπηρεσίες trading και infocasting. Η μελλοντική επιδίωξη της Εταιρίας είναι η απόκτηση όλων

των επενδύσεων και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. εκτός Ελλάδος.

Η **OPAP INVESTMENT LTD** συστάθηκε στην Κύπρο, ως Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης (ΕΠΕ). Σκοπός της είναι η διοργάνωση, διεξαγωγή και διαχείριση πάσης φύσεως τυχερών παιγνίων, στιγμιαίων λαχείων και στοιχημάτων προκαθορισμένης ή και μεταβλητής απόδοσης.

Η **NEUROSOFT A.E** ιδρύθηκε το 1994 και έγινε η πρώτη εταιρία που εισήχθη στην αγορά AIM Italia του Μιλάνου το 2009. Με έδρα την Αθήνα, η

Neurosoft έχει μία πολυεθνική παρουσία στη Ρουμανία, Αλβανία, Σερβία, Βουλγαρία και Κύπρο. Πρόκειται για εταιρία παραγωγής λογισμικού που ειδικεύεται στο σχεδιασμό, παραγωγή, προσαρμογή και

συντήρηση ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων για τους τρεις κύριους επιχειρηματικούς τομείς στους οποίους δραστηριοποιείται: sports betting & gaming analytics, business intelligence και core factoring όπως και στην παροχή εξελιγμένων υπηρεσιών πληροφορικής στην Ελληνική και Διεθνή αγορά. Η Ο.Π.Α.Π. international LTD και η Ο.Π.Α.Π. Κύπρου Limited οι οποίες ανήκουν εξ ολοκλήρου στην Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. κατέχουν συνολικά το 30% των μετοχών της Neurosoft A.E.

Τέλος η Εταιρία **Glory Technology LTD** συστάθηκε στην Κύπρο στις 5 Δεκεμβρίου 2002 ως εταιρία περιορισμένης ευθύνης και εδρεύει στην Κύπρο. Η κύρια δραστηριότητα της εταιρίας είναι η παροχή υπηρεσιών πληροφορικής και ο σχεδιασμός, οργάνωση και ανάπτυξη συστημάτων υψηλής τεχνολογίας

στον τομέα αυτό. Εξειδικεύεται στο χώρο των αθλητικών στοιχημάτων προκαθορισμένης απόδοσης στην Κύπρο. Η εταιρία παρέχει επίσης λογισμικό και εξοπλισμό (τερματικές μηχανές, κεντρικό σύστημα διαχείρισης κλπ)για τη διεξαγωγή on-line τυχερών παιγνιδιών. Η εταιρία έχει, επίσης ποσοστό συμμετοχής 20%.

ΕΤΑΙΡΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	ΕΔΡΑ	ΚΥΡΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
ΟΠΑΠ Α.Ε	ΜΗΤΡΙΚΗ	ΕΛΛΑΔΑ	ΑΡΙΘΜΟΛΑΧΕΙΑ

Ακολουθεί επεξηγηματικός πίνακας για τη δομή του Ομίλου:

	ΕΤΑΙΡΙΑ		& ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΑ
ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ LTD	100%	ΚΥΠΡΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΛΑΧΕΙΑ
ΟΠΑΠ GLORY LTD	100%	ΚΥΠΡΟΣ	ΕΤΑΙΡΙΑ ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΩΝ
INTERNATIONAL LTD	100%	ΚΥΠΡΟΣ	ΕΤΑΙΡΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ
ΟΠΑΠ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Α.Ε.	100%	ΕΛΛΑΔΑ	ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ & ΠΡΟΒΟΛΗ
GLORY TECHNOLOGY LTD	20%	ΚΥΠΡΟΣ	ΠΑΡΟΧΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ
NEUROSOFT S.A.	30%	ΕΛΛΑΔΑ	ΠΑΡΟΧΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ

2.2. Η διεθνής παρουσία του Ομίλου

Η Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. είναι μέλος σε ευρωπαϊκές και διεθνείς ενώσεις τυχερών παιχνιδιών και έχει συμμετοχή και παρουσία τόσο στα αντίστοιχα Διοικητικά Συμβούλια και τις επιτροπές, όσο και σε σεμινάρια και συνέδρια που διοργανώνονται.

Ιδιαίτερα, είναι ιδρυτικό μέλος στην ένωση World Lottery Association /WLA από το 1964. Υποχρέωση των μελών αποτελεί η εφαρμογή των αρχών κοινωνικής ευθύνης και του υπεύθυνου παιχνιδιού, καθώς και η διάθεση μέρους των κερδών τους σε κοινωνικούς σκοπούς. Μέλος, επίσης, της ευρωπαϊκής ένωσης European Lotteries and Toto Association/EL. Η εν λόγω ένωση απαρτίζεται από κρατικές ή με κρατική άδεια εταιρίες τυχερών παιχνιδιών και αριθμεί 80 τακτικά μέλη και 31 συνδεδεμένα μέλη-προμηθευτές προϊόντων και υπηρεσιών της βιομηχανίας τυχερών παιχνιδιών. Στόχος της είναι η προώθηση αποτελεσματικής επικοινωνίας ανάμεσα στα μέλη της, την Ευρωπαϊκή και Διεθνή βιομηχανία τυχερών παιχνιδιών και τα όργανα της E.E.

Η Sport Committee αποτελεί μετεξέλιξη της EL Sports (ELS) με στόχο την παροχή υπηρεσιών για τη ρύθμιση της βιομηχανίας αθλητικού στοιχήματος, σε συνεργασία με την European Lotteries και με τη World Lottery Association (WLA). Σκοπός της σημερινής είναι η τήρηση μιας κοινής πολιτικής των μελών της EL σε θέματα αθλητικού στοιχήματος, καθώς επίσης και η εκπροσώπηση των συμφερόντων των μελών της Ένωσης προς τη FIFA και UEFA και άλλες εθνικές και διεθνείς ενώσεις ποδοσφαίρου. Η Ο.Π.Α.Π. είχε σταθερή παρουσία και εκπροσώπηση στα Δ.Σ. της ELS ως μία από τις κορυφαίες εταιρίες στον τομέα των τυχερών παιχνιδιών, ενώ συνεχίζει να εκπροσωπείται και σήμερα με σταθερή παρουσία εκπροσώπου της στην Ομάδα εργασίας της Sport Committee.

Τέλος, η ευρωπαϊκή ένωση με τη μελέτη των τυχερών παιχνιδιών «**European Association for the study of Gambling**» έχει ως στόχο την ανάπτυξη του διαλόγου μεταξύ των μελών της τα οποία δραστηριοποιούνται σε διάφορους κλάδους τυχερών παιχνιδιών. Η εν λόγω Ένωση αποτελεί ένα κοινό σημείο αναφοράς για τη συστηματική μελέτη, συζήτηση και μετάδοση της γνώσης για όλα τα θέματα που αφορούν τη μελέτη των τυχερών παιχνιδιών στην Ευρώπη.

Μετά το 2000, η Ο.Π.Α.Π. έχει αναπτύξει ακόμη πιο έντονη δραστηριότητα στο διεθνή χώρο, καθώς έχει διοργανώσει συναντήσεις και σεμινάρια με διεθνείς φορείς ή στελέχη τους. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- η συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της EL
- η συνεδρίαση της Ομάδας Εργασίας Αθλητικού Στοιχήματος της EL
- το σεμινάριο Αθλητικού Στοιχήματος
- η συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της EL
- το σεμινάριο Ευρωπαϊκών Νομικών Υποθέσεων της EL
- το παγκόσμιο συνέδριο & εμπορική έκθεση της WLA
- το σεμινάριο European Lotteries University

2.3. Η νέα πραγματικότητα

Το καθεστώς που ίσχυε μέχρι πριν από λίγο καιρό για τις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, ήταν πως το κάθε κράτος ελέγχει πλήρως τον εγχώριο τομέα των τυχερών παιχνιδιών διατηρώντας στην πλειονότητα μονοπώλια στις περισσότερες κατηγορίες παιχνιδιών.

Όμως με την απελευθέρωση των υπηρεσιών και την απαγόρευση των περιορισμών στη διακίνησή τους στα κράτη μέλη που επέβαλαν οι συνθήκες της ευρωπαϊκής κοινότητας (άρθρα 43 και 49 της ΕΚ), το καθεστώς του μονοπωλίου αμφισβητείται όλο και πιο έντονα.

Βέβαια από τις συνθήκες αυτές της πλήρους διακίνησης και ανταγωνισμού έχουν εξαιρεθεί οι υπηρεσίες των τυχερών παιχνιδιών και δίνεται το δικαίωμα στην κάθε χώρα-κράτος να θεσπίσει τους δικούς της κανόνες λειτουργίας με την προϋπόθεση ότι τηρούνται η αρχή της αναλογικότητας των περιορισμών με βάση τον επιδιωκόμενο στόχο (π.χ. της προστασίας του κοινωνικού συνόλου από εθισμό ή από απάτη ή από σπατάλη οικονομικών πόρων) και της μη-διάκρισης εναντίον ξένων εταιριών και κατάχρησης της δεσπόζουσας θέσης.

Αυξημένες είναι και οι πιέσεις για την απελευθέρωση των διαδικτυακών παιχνιδιών που αναπτύσσονται ταχύτατα και απειλούν ως υποκατάστατα των παραδοσιακών παιχνιδιών.

Στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται «νόμιμα» οι παρακάτω εταιρίες:

- Η Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. με τη διενέργεια παιχνιδιών αριθμολαχείων και στοιχημάτων προκαθορισμένης και μη απόδοσης
- Ο Οργανισμός Κρατικών Λαχείων που εκδίδει το ΚΡΑΤΙΚΟ ΛΑΧΕΙΟ και το ΛΑΪΚΟ ΛΑΧΕΙΟ.

- Η κρατική εταιρία Ο.Δ.Ι.Ε. Α.Ε. (Οργανισμός Διεξαγωγής Ιπποδρομιών Ελλάδος) διεξάγοντας τα αμοιβαία στοιχήματα επί εγχώριων ιπποδρομιών.
- Τα καζίνο, που μετά τη χορήγηση αδειών ιδιωτικών Καζίνο το 1995, στην Ελλάδα λειτουργούν εννέα τον αριθμό, η πλειοψηφία των οποίων είναι ιδιωτικά.

Υπό το πρίσμα των ευρωπαϊκών εξελίξεων και της σταδιακής απελευθέρωσης που διενεργείται ήδη σε ορισμένες Ευρωπαϊκές χώρες η Ελληνική Κυβέρνηση εξετάζει νομοσχέδιο για τη ρύθμιση της αγοράς τυχερών παιχνιδιών με συγκεκριμένα μέτρα, τη χορήγηση νέων αδειών για τα τεχνικά παιχνίδια (φρουτάκια), τα διαδικτυακά και την επέκταση της άδειας αποκλειστικότητας της Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. για μία δεκαετία.

Σε κάθε περίπτωση το άνοιγμα της εγχώριας αγοράς έχει ήδη κινητοποιήσει πολλούς επιχειρηματίες, τον Ο.Π.Α.Π. που οφείλει να αντιμετωπίσει τις επικείμενες αλλαγές και κυρίως τις ελληνικές και ξένες εταιρίες που έχουν επεκτείνει τις δραστηριότητες τους στον αθλητικό στοιχηματισμό και οι οποίες καλούνται τώρα να λειτουργήσουν σε ένα ελεγχόμενο-επιχειρηματικά και φορολογικά- περιβάλλον.

Η κατάσταση, ωστόσο, του αθλητικού στοιχήματος στην Ελλάδα χρήζει ιδιαίτερης προσοχής. Δεν είναι λίγα τα κρούσματα διαφθοράς και χειραγώγησης αθλητικών αποτελεσμάτων. Το 2012 το ελληνικό ποδόσφαιρό ήταν σύμφωνα με την έρευνα της FIFPro στην πρώτη θέση σε θέματα διαφθοράς με το 30,3% των ποδοσφαιριστών να έχει δεχθεί κρούση για να συμμετάσχει στην χειραγώγηση αποτελέσματος αγώνα. Η παρέμβαση εξωτερικών παραγόντων στα αποτελέσματα αθλητικών γεγονότων αντιβαίνει στην ορθή χρήση του διαδικτυακού στοιχήματος και γενικά του αθλητικού στοιχήματος. Αν και έχει δημιουργηθεί μία διεθνής τηλεφωνική γραμμή για ανώνυμες καταγγελίες, υπάρχει επίσης ειδική διαδικτυακή πλατφόρμα της Ευρωπαϊκής Ποδοσφαιρικής Ομοσπονδίας (UEFA) η οποία δέχεται ανώνυμες

καταγγελίες για προσπάθεια χειραγώγησης αγώνων, στην Ελλάδα η ΕΠΟ και η Σούπερ Λίγκα αποφεύγουν να εναρμονιστούν με τα διεθνώς ισχύοντα για το θέμα των «στημένων» αγώνων.

Από την πλευρά της η Ευρωπαϊκή Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία (UEFA) έχει ανοίξει το δρόμο υπογράφοντας συμφωνία το 2006 με την εταιρία Betradar που συνεργάζεται με δεκάδες στοιχηματικές εταιρίες για να παρακολουθούνται περιέργοι στοιχηματισμοί. Από το 2009 το σύστημα της UEFA έχει τον κωδικό BFDS (Betting Fraud Detection System/ Σύστημα Ανίχνευσης Στοιχηματικής Απάτης) και παρακολουθεί λεπτομερώς όλους τους αγώνες των πρωταθλημάτων Α΄ και Β΄ κατηγορίας του Κυπέλλου των 53 χωρών –μελών της ευρωπαϊκής ομοσπονδίας.¹³

Το ζήτημα εναπόκειται, επίσης, στη δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Συγκεκριμένα το γεγονός ότι τα εθνικά νομικά πλαίσια των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζουν ανομοιομορφίες και αντικρουόμενες κανονιστικές ρυθμίσεις θέτει το αθλητικό στοίχημα σε κίνδυνο παραμένοντας έτσι ένας ευάλωτος τομέας σε κάθε παράνομη δράση. Τα εθνικά νομικά πλαίσια παρουσιάζουν τεράστιες διαφορές ανά την ΕΕ, με διαφορετικούς κανόνες να ισχύουν για τη χορήγηση αδειών, τις συναφείς υπηρεσίες σε απευθείας σύνδεση, τις πληρωμές, τους στόχους δημοσίου συμφέροντος, καθώς και την καταπολέμηση της απάτης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω της Πράσινης Βίβλου, καταθέτει την σημερινή πραγματικότητα στον τομέα των τυχερών παιχνιδιών και του αθλητικού στοιχήματος ως μία προσπάθεια καταγραφής των προβλημάτων που δυσχεραίνουν την ομαλή λειτουργία του τομέα στο χώρο του αθλητισμού. Συγκεκριμένα η Πράσινη Βίβλος αποτυπώνει υπό τη μορφή διαβούλευσης την σημερινή αγορά τυχερών παιχνιδιών, αναζητώντας τις απόψεις των

---

¹³ Βλέπε το άρθρο του κ. Παναγιώτη Γιώτη «Πώς το στοίχημα διόγκωσε τη διαφθορά» <http://www.tovima.gr/sports/article/?aid=481282>

εμπλεκόμενων παραγόντων και συγκεντρώνοντας πληροφορίες για την οργάνωση των υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση, την επιβολή της εφαρμοστέας νομοθεσίας και την προστασία των καταναλωτών.

Η δήλωση του αρμόδιου για την εσωτερική αγορά και της υπηρεσίες επίτροπου Michel Barnier δίνει τις κατευθυντήριες γραμμές που θέτει η Πράσινη Βίβλος για τη συζήτηση-διαβούλευση για τα ηλεκτρονικά στοιχήματα στην Ευρώπη¹⁴:

«Με την παρούσα Πράσινη Βίβλο έχουμε δρομολογήσει μια φιλόδοξη διαβούλευση χωρίς προκαταλήψεις σχετικά με τις πιθανές συνέχειές της. Η αγορά τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση στην ΕΕ εξακολουθεί να αναπτύσσεται ταχέως και δημιουργεί σημαντικά έσοδα που ενίοτε διατίθενται σε καλούς σκοπούς. Η ανάπτυξή της πρέπει να συμβαδίζει με βούληση για προστασία των πολιτών μας, ιδίως των ανηλίκων, και να διασφαλίσει ότι οι προσφορές των υπηρεσιών αυτού του είδους μέσα στην ΕΕ είναι άρτιες και υπάγονται στις σωστές κανονιστικές ρυθμίσεις. Η διαβούλευση ανταποκρίνεται στις εκκλήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των κρατών μελών για να αντιμετωπίσουμε από κοινού αυτά τα προβλήματα. Η διαβούλευση δεν αφορά την ελευθέρωση της αγοράς, αλλά αποβλέπει στη διασφάλιση αγοράς υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση στην ΕΕ υπαγόμενης σε σωστές κανονιστικές ρυθμίσεις για όλους».

Ουσιαστικά, η Πράσινη Βίβλος συνιστά ένα πρώτο εδάφιο συζήτησης για το αθλητικό στοίχημα στην Ευρώπη. *«Γιατί τελικά είναι αναγκαία η δημόσια διαβούλευση για το ηλεκτρονικό στοίχημα;»* Το ερώτημα που θέτει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω της Πράσινης Βίβλου αναδεικνύει τη σημασία της αγοράς τυχερών παιχνιδιών και αθλητικού στοιχήματος απευθείας σύνδεσης. Το παρακάτω διάγραμμα απεικονίζει τα ακαθάριστα έσοδα από τυχερά παιχνίδια των πέντε μεγαλύτερων ευρωπαϊκών αγορών του 2008 (Ηνωμένο

---

¹⁴ Βλέπε σχετικά : http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-358_el.htm «Ηλεκτρονικά στοιχήματα στην Ευρώπη: χρειάζεται συζήτηση»

Βασιλείο, Γερμανία, Ιταλία, Γαλλία, Σουηδία)¹⁵ δίνοντας μία σαφή εικόνα της οικονομικής διάστασης της αγοράς των τυχερών παιχνιδιών στην Ευρώπη.

Εικόνα 3: Ακαθάριστα έσοδα από τυχερά παιχνίδια των 5 μεγαλύτερων ευρωπαϊκών αγορών για το 2008

¹⁵ http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-11-186_en.htm?locale=fr

2.3.1. Ελληνικό Παράδειγμα διαφθοράς στο αθλητικό στοίχημα¹⁶

Όπου υπάρχει «εύκολο» χρήμα υπάρχουν και δολοπλοκίες, μηχανορραφίες, απάτες. Δεν θα μπορούσε να αποτελεί εξαίρεση στον κανόνα και ο ελεγχόμενος μηχανισμός... διανομής πλούτου, όπως θα μπορούσε να χαρακτηριστεί το ποδοσφαιρικό στοίχημα, αλλά και κάθε μορφής τυχερό παιχνίδι προγνωστικών αγώνων. Το στοίχημα προηγήθηκε του ποδοσφαίρου κατά αρκετούς αιώνες στην κοινωνία, έστω κι αν ήταν επικεντρωμένο σε άλλα είδη «αθλητισμού».

Η ανέλιξη του μοντέρνου ποδοσφαίρου έφερε σχεδόν αμέσως και το στοίχημα στον χώρο. Στη Βρετανία βέβαια, όπου γεννήθηκε το μοντέρνο ποδόσφαιρο, υπήρξε και η ανάλογη παιδεία του κοινού όσον αφορά το στοίχημα και τους κανόνες του. Όταν το στοίχημα και η «αρρώστια» του τζόγου μετακόμισαν και στην ηπειρωτική Ευρώπη, άρχισαν να εμφανίζονται και τα πρώτα κρούσματα στημένων αγώνων.

Στην Ελλάδα το Προ-Πο που μπήκε στην καθημερινότητα των φιλάθλων το 1959 συνδέθηκε με αρκετά ύποπτα αποτελέσματα, ενώ τη δεκαετία του 1970 κορυφώθηκαν οι φήμες που ήθελαν παίκτες και παράγοντες να διαμορφώνουν αποτελέσματα για να πλουτίσουν μέσω των προγνωστικών ποδοσφαίρου. Το στοίχημα άρχισε να μπαίνει στη ζωή των ποδοσφαιρόφιλων ως «παράνομη» δραστηριότητα στις αρχές της δεκαετίας του 1990 με τα κουπόνια που κυκλοφορούσαν κυρίως σε συγκεκριμένα συνεργαζόμενα καφενεία. Η επανάσταση του Διαδικτύου άλλαξε όλα τα δεδομένα, καθώς επέτρεψε σε κάθε κάτοχο πιστωτικής κάρτας να ανοίξει λογαριασμό σε εταιρεία του εξωτερικού. Κάπου εκεί άρχισε να χάνεται και ο έλεγχος και να εμφανίζονται τα πρώτα μαζικά κρούσματα στημένων αγώνων.

¹⁶ Βλέπε ενδεικτικά το άρθρο του Παναγιωτά Γιώτη, *Πως το στοίχημα διόγκωσε τη διαφθορά*, άρθρο στην εφημερίδα Το Βήμα, 13-1-2014

Ο Ελβετός πρώην ειδικός ανακριτής της UEFA **Πέτερ Λιμάχερ** σε συνέντευξη Τύπου που έδωσε πριν από μερικά χρόνια όταν οι γερμανικές αρχές ξεσκεπάσαν ένα κύκλωμα που έστησε περισσότερα από 200 ματς σε εννέα χώρες υποστήριξε ότι *«όλα ξεκίνησαν από τον Πανιώνιο»*. Πρόκειται για το περιβόητο ματς του Κυπέλλου UEFA τον Δεκέμβριο του 2004 Πανιώνιος - Ντιναμό Τιφλίδας 5-2 (ημίχρονο 0-1), που καταγράφηκε με τη στοιχηματική ορολογία *«διπλό ημίχρονο - άσος τελικό»*. Τότε άρχισε και η UEFA να παρακολουθεί τους περιεργούς στοιχηματισμούς, ακόμη και σε αδιάφορα ματς της Β' Εθνικής κατηγορίας. Η λίστα που έστειλε προς την ΕΠΟ με 41 αγώνες, διαβαθμισμένους από ύποπτους ως άκρως διεφθαρμένους ανάλογα με το πόσο πιθανό ήταν να έχει χειραγωγηθεί το αποτέλεσμα.

Μάλιστα ο Λιμάχερ ανέδειξε το μεγάλο κόλπο με βάση το οποίο κάποιοι πλουτίζουν από τη μια μέρα στην άλλη: *«Διαπιστώσαμε ότι πια δεν κανονίζονται όλα πριν από τον αγώνα, αλλά ζωντανά. Και ότι μας παραπλανούν με ρευστότητα, η οποία αρχικά τοποθετείται στη "λάθος" ομάδα, για να ποντάρουν λίγο πριν από τη λήξη του αγώνα στη "σωστή". Για να στηθεί ένας αγώνας δεν πρέπει να γίνουν από πριν συνεννοήσεις. Αυτό γίνεται και κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού. Οι συμμετέχοντες χρησιμοποιούν συγκεκριμένη γλώσσα χειρονομιών. Ακόμη και από τον πάγκο. Από αξιόπιστη πηγή μάθαμε ότι σε ένα παιχνίδι της Β' Εθνικής Ελλάδος την αγωνιστική περίοδο 2008-2009 ένας πρόεδρος συλλόγου καθόταν στον πάγκο έχοντας έναν φορητό υπολογιστή με απευθείας σύνδεση με την ασιατική αγορά στοιχημάτων, η οποία είχε συμπεριλάβει στο κουπόνι στοιχήματος το παιχνίδι. Έτσι μπορούσε να παρακολουθεί ζωντανά τις στοιχηματικές αποδόσεις εκεί και ταυτόχρονα να επεμβαίνει στο παιχνίδι»*.

Στη δικογραφία της πολύκροτης υπόθεσης των στημένων αγώνων που είδε το φως της δημοσιότητας το καλοκαίρι του 2011 υπάρχουν συνομιλίες για *«επιδρομές που κάνει ο Τσακογιάννης με μπράβους του σε γήπεδα της επαρχίας και οι οποίοι κρατώντας λάπτοπ παίζουν παράνομο στοιχήμα, με αγώνες τους οποίους κανονίζουν επί τόπου. Σαν κομάντος αλλοίωσης*

αποτελεσμάτων», όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά. Σε αυτή την υπόθεση, όπου η προϊσταμένη της Εισαγγελίας Πρωτοδικών κυρία **Ελένη Ράικου** έχει καταγγείλει 83 άτομα, οι έρευνες και οι ανακρίσεις συνεχίζονται, ενώ εκκρεμούν οι δίκες με κατηγορούμενους ως επικεφαλής (κατά το εισαγγελικό πόρισμα) τους προφυλακισμένους **Μάκη Ψωμιάδη** (Καβάλα), **Γιώργο Τσακογιάννη** (Ηλιούπολη) και το πρώην αφεντικό του Ολυμπιακού Βόλου **Αχιλλέα Μπέο** που έμεινε προφυλακισμένος έναν χρόνο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι αφορμή για την εκκίνηση των παρακολουθήσεων συνομιλιών μεταξύ παραγόντων του ποδοσφαίρου αποτέλεσε η δημοσιοποίηση ηχητικών αποσπασμάτων από συνομιλίες ανθρώπων του ελληνικού ποδοσφαίρου που ενέπλεκαν διεθνείς διαιτητές, ενώ ακούγονταν και απειλές *«θα έρθουν Ρώσοι και Τσετσένοι»*

Αυτές δεν είναι βέβαια οι πρώτες καταγγελίες που έχουν γίνει για στημένα ματς. *«Κακά τα ψέματα, μόνο οι ασχολούμενοι με το στοίχημα επιβιώνουν από τη Β' Εθνική και κάτω»* δήλωνε το καλοκαίρι του 2009 στην εφημερίδα «Φως» ο μεγαλομέτοχος του Εθνικού Αστέρα **Νίκος Παπαδόπουλος**. *«Συμμορίες, κυκλώματα και το στοίχημα δεν σε αφήνουν ήσυχο πλέον»* είχε καταγγείλει επανειλημμένα ο δικηγόρος **Αλέξης Κούγιας**, ενώ όντας μεγαλομέτοχος της Νίκης Βόλου, ο παλαιός τερματοφύλακας και πρόεδρος της ΑΕΚ **Στράτος Γιδόπουλος** είχε δηλώσει: *«Το πρωτάθλημα της Γ' Εθνικής είναι ελεγχόμενο από το παράνομο στοίχημα»*.

Ανάλογες καταγγελίες για στημένα ματς επί ελληνικού εδάφους εκτόξευσε στο βιβλίο του «The Fix» (Το στήσιμο) ο канаδός συγγραφέας **Ντέκλαν Χιλ**, αναφερόμενος στο ποδοσφαιρικό τουρνουά των Ολυμπιακών Αγώνων 2004. *«Οι Ασιάτες που έστηναν αγώνες σε κάθε είδους τουρνουά, ήταν σίγουρα και στην Αθήνα. Ξέρουμε ότι προσέγγισαν ποδοσφαιριστές, προπονητές και παράγοντες. Σίγουρα πλήρωσαν και κάποιους παίκτες»* υποστηρίζει ο Χιλ, ο οποίος στο βιβλίο του γράφει ότι υπήρξαν στημένοι αγώνες ακόμη και σε επίπεδο Μουντιάλ, αναφέροντας το παράδειγμα της Γκάνας και πιο συγκεκριμένα την ήττα της στη φάση των «16» του Μουντιάλ 2006 από τη

Βραζιλία. «Επρεπε να χάσουν με δύο γκολ διαφορά και να χάνουν από το πρώτο ημίχρονο. Τελικά ηττήθηκαν με 3-0» υπογραμμίζει ο Χιλ για εκείνο το ματς.

Ο πρώην επικεφαλής ασφαλείας της FIFA **Κρις Ιτον** αποκάλυψε ότι η Διεθνής Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία θεωρούσε ύποπτο το ματς της Εθνικής Ελλάδας με τη Νιγηρία στο Μουντιάλ 2010. Μάλιστα μιλώντας σε αγγλικό τηλεοπτικό δίκτυο υποστήριξε ότι ο **Σάνι Καϊτά** που είχε αποβληθεί σ' εκείνο το ματς ενδέχεται να είχε χρηματιστεί! Τελικά δεν αποδείχθηκε κάτι και η νίκη της Ελλάδας (2-1 με γκολ των **Τοροσίδη** και **Σαλπυγγίδη**) παραμένει χωρίς στίγματα.

Το πρώτο μεγάλο σκάνδαλο στημένων αγώνων με υπόβαθρο το στοίχημα ήταν η υπόθεση που ξέσπασε το 2005 με πρωταγωνιστή τον γερμανό διαιτητή **Ρόμπερτ Χόιτσερ**, ο οποίος τιμωρήθηκε με φυλάκιση 14 μηνών για τα ματς που έστησε κατ' εντολή της σπείρας των κροατών αδελφών **Αντε**, **Μίλαν** και **Φίλιπ Σάπινα** εκ των οποίων φυλακίστηκε τελικά μόνο ο αρχηγός της σπείρας Αντε. Οι Κροάτες επέλεγαν ματς, στοιχημάτιζαν ανάλογα και ο διαιτητής φρόντιζε να έρθει το σωστό αποτέλεσμα. Μερικά χρόνια αργότερα αποδείχθηκε ότι τα αδέλφια Σάπινα αποτελούσαν ένα πλοκάμι ενός ολόκληρου συστήματος που χειραγωγούσε αγώνες σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες!

Οι γερμανικές αρχές συνέλαβαν δεκάδες εμπλεκόμενους, μεταξύ των οποίων και ποδοσφαιριστές ομάδων χαμηλότερων κατηγοριών που αποδείχθηκε ότι μετείχαν στην ευρύτερη οργάνωση χωρίς καν να το γνωρίζουν. Το μόνο που ήξεραν ήταν το ποσό που θα έβαζαν στην τσέπη τους στην περίπτωση που το αποτέλεσμα ήταν το «σωστό». Από τη στιγμή που ακόμη και διοργανώσεις της εμβέλειας του Παγκοσμίου Κυπέλλου έχουν στιγματιστεί, είναι λογικό να υπάρχουν αμφιβολίες και υποψίες ακόμη και για αγώνες προκριματικών. Χαρακτηριστικό, ίσως και υπερβολικό, είναι το παράδειγμα του ρώσου βουλευτή που ζήτησε τη διεξαγωγή έρευνας για τον αποκλεισμό της Εθνικής Ρωσίας από τη Σλοβενία στα μαπαράζ για το Μουντιάλ 2010.

Τα όπλα FIFA και UEFA για τον εντοπισμό στησίματος αγώνων Και ανιχνευτής ψεύδους για τη στοιχηματική απάτη

Ο γενικός γραμματέας της Διεθνούς Ποδοσφαιρικής Ομοσπονδίας (FIFA) **Ζερόμ Βάλκεμιλώντας** στο πρόσφατο συνέδριό της, που διοργανώθηκε σε συνεργασία με την Interpol στη Φινλανδία, υποστήριξε ότι «δεν υπάρχει κανένα πρωτάθλημα στον πλανήτη με... ανοσία στην ποδοσφαιρική διαφθορά». Σημειώνεται ότι FIFA και Interpol έχουν υπογράψει από το 2011 δεκαετή σύμβαση συνεργασίας που υπολογίζεται ότι θα στοιχίσει 20 εκατ. ευρώ με στόχο την καταπολέμηση της μίστιγας των στημένων αγώνων. Επικεφαλής του ειδικού τμήματος της Interpol ανέλαβε ο **Ραλφ Μούτσκε** αντικαθιστώντας τον **Κρις Ιτον**, ο οποίος είχε θέσει τα θεμέλια της νεοσύστατης υπηρεσίας που στεγάζεται στη Λυών της Γαλλίας.

Τα τελευταία χρόνια τα κυκλώματα έχουν βρεθεί απέναντι σε αρκετά επικίνδυνους αντιπάλους, καθώς στην «ομάδα» εκείνων που προστατεύουν τον νόμο ανήκει μεταξύ άλλων και το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης (Early Warning System) της FIFA. Χάρη στη συνεργασία δεκάδων στοιχηματικών εταιρειών, η Διεθνής Ομοσπονδία μπορεί να πληροφορηθεί ύποπτη στοιχηματική δραστηριότητα και να κινείται αναλόγως. Το εν λόγω σύστημα τέθηκε σε λειτουργία το 2007 και εκτός από τις διοργανώσεις της FIFA χρησιμοποιήθηκε και από τη ΔΟΕ στους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Από την πλευρά της η Ευρωπαϊκή Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία (UEFA) είχε ανοίξει τον δρόμο υπογράφοντας συμφωνία το 2006 με την εταιρεία Betradar που συνεργάζεται με δεκάδες στοιχηματικές εταιρείες για να παρακολουθούνται περίεργοι στοιχηματισμοί, ενώ λίγο αργότερα το σύστημα συμπεριέλαβε και αρκετές ασιατικές εταιρείες. Από το 2009 το σύστημα της UEFA έχει τον κωδικό BFDS (Betting Fraud Detection System/Σύστημα Ανίχνευσης Στοιχηματικής Απάτης) και παρακολουθεί λεπτομερώς όλους τους αγώνες των πρωταθλημάτων Α' και Β' κατηγορίας και του Κυπέλλου των 53 χωρών-μελών της ευρωπαϊκής ομοσπονδίας. Ένα καινούργιο «όπλο» στην καταπολέμηση του φαινομένου φαίνεται ότι ανακάλυψαν οι αρχές της

Σιγκαπούρης. Στο πλαίσιο του πολέμου ενάντια στα κυκλώματα στημένων αγώνων και ποδοσφαιρικής διαφθοράς οι παράγοντες της ομοσπονδίας της ασιατικής χώρας υποχρεώνουν τους ποδοσφαιριστές να υπογράψουν ότι αποδέχονται τους τυχαίους ελέγχους στους οποίους θα υποβάλλονται στον ανιχνευτή ψεύδους. «Το μέτρο φαίνεται αποτελεσματικό και είμαστε ευτυχείς που αποδίδει η μέθοδος. Σίγουρα δεν μπορείς να εξαφανίσεις το πρόβλημα, αλλά μπορείς να το περιορίσεις» παραδέχτηκε ο γραμματέας της ομοσπονδίας **Ουίστον Λι**, ενώ την πλήρη στήριξη στο πρόγραμμα της Σιγκαπούρης εξέφρασε ο αντιπρόεδρος της FIFA πρίγκιπας **Αλί μπιν αλ Χουσεΐν**.

Όπως ήταν λογικό όμως, τις ενστάσεις της για το μέτρο κατέθεσε η Διεθνής Ένωση Ποδοσφαιριστών αναφερόμενη στην περίπτωση των παικτών της Λοκομοτίβ Πλόντβιβ που υποχρεώθηκαν απ' τον εισαγγελέα να περάσουν το σχετικό τεστ. Ο ανιχνευτής ψεύδους χρησιμοποιείται πλέον από αρκετές ανακριτικές και διοικητικές αρχές με θετικά αποτελέσματα. Για παράδειγμα, στη Νότια Κορέα οι ανακρίσεις για στημένα ματς στις οποίες χρησιμοποιήθηκε ανιχνευτής ψεύδους οδήγησαν τις Αρχές στο να απαγγείλουν κατηγορίες σε 46 ποδοσφαιριστές και έξι συλλόγους.

Ίσως το πιο σημαντικό όπλο των Αρχών είναι η διάθεση για επιβολή αυστηρών ποινών στους ενόχους, κυρίως από τα αθλητικά δικαστήρια τα οποία σε αντίθεση με τα ποινικά μπορούν να αντιμετωπίσουν το φαινόμενο λαμβάνοντας υπόψη ακόμη και σοβαρές ενδείξεις. Αυτό πράττουν παραδοσιακά οι ιταλοί αθλητικοί δικαστές και πλέον το ίδιο φαίνεται να εφαρμόζει και η UEFA. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του οκταετούς αποκλεισμού από κάθε διοργάνωση που επιβλήθηκε στην πρωταθλήτρια Σκοπίων του 2004 Ποπέντα, η οποία στα προκριματικά του Τσάμπιονς Λιγκ είχε στήσει το ματς με την Πιούνικ Αρμενίας. Επιπλέον είχε τιμωρηθεί με διάβιου αποκλεισμό από κάθε ποδοσφαιρική δραστηριότητα ο πρόεδρος της **Αλεξάνταρ Ζάμπρτσανετς**, καθώς και ο τότε αρχηγός της **Νικόλτσε Ζντραφέφσκι**.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

3.1. Γενικά

Σύμφωνα με έρευνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης Λοταριών (EuLA) που περιλαμβάνει στοιχεία από 53 νόμιμες Ευρωπαϊκές Λοταρίες από το διάστημα 2006-2008 έχουμε τα εξής ενδιαφέροντα στοιχεία:

Το 2008 τα μεικτά κέρδη των 53 λοταριών στις 27 Ευρωπαϊκές χώρες ήταν 32,3 δις εμφανίζοντας μια άνοδο 2,6% σχετικά με το 2007. Αυτό εκφράζει το ποσό που ξόδεψαν οι παίχτες στις εθνικές του λοταρίες. Η μέση ετήσια αύξηση από το 2006-2008 ανέρχεται στο 3,6% ενώ το ετήσιο κατά κεφαλήν έξοδο του Έλληνα παίχτη ήταν πάνω από 100ευρώ (καθαρές εκροές).

Οι πωλήσεις για τα παιχνίδια λοταριών (αριθμολαχεία, στιγμιαία λαχεία, αθλητικά γεγονότα αμοιβαία και προκαθορισμένα) ήταν 72,1 δις το 2008 κατά 3,1% αυξημένο από το 2007.

Τα δε έσοδα από τα νόμιμα παιχνίδια στην Ελλάδα (Ο.Π.Α.Π., καζίνο, λαχεία, ιππόδρομο) έφτασαν πέρυσι στα 9δις ευρώ ενώ εκτιμάται ότι τα παράνομα παιχνίδια αποφέρουν έσοδα ή μάλλον φοροδιαφεύγουν κατά 5 δις ευρώ¹⁷.

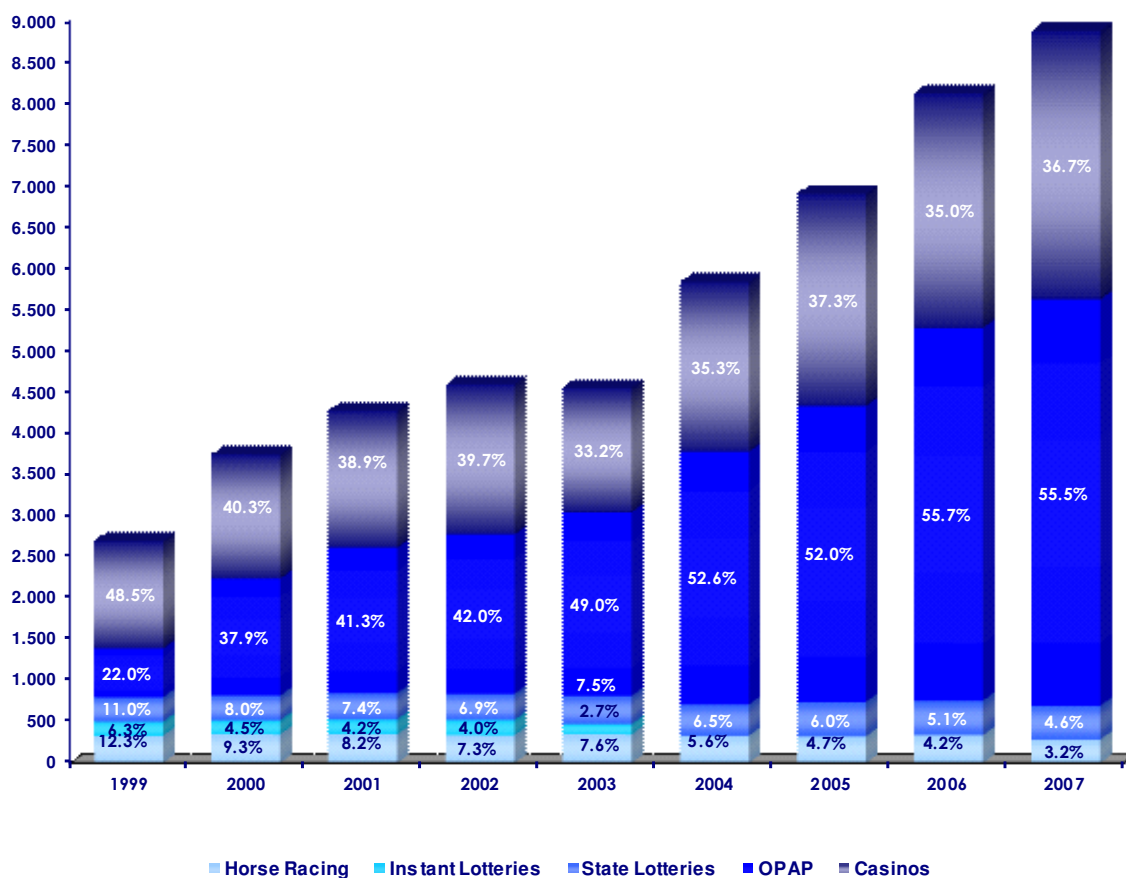
Αναλυτικό διάγραμμα της εξέλιξης των νόμιμων παιχνιδιών στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα:

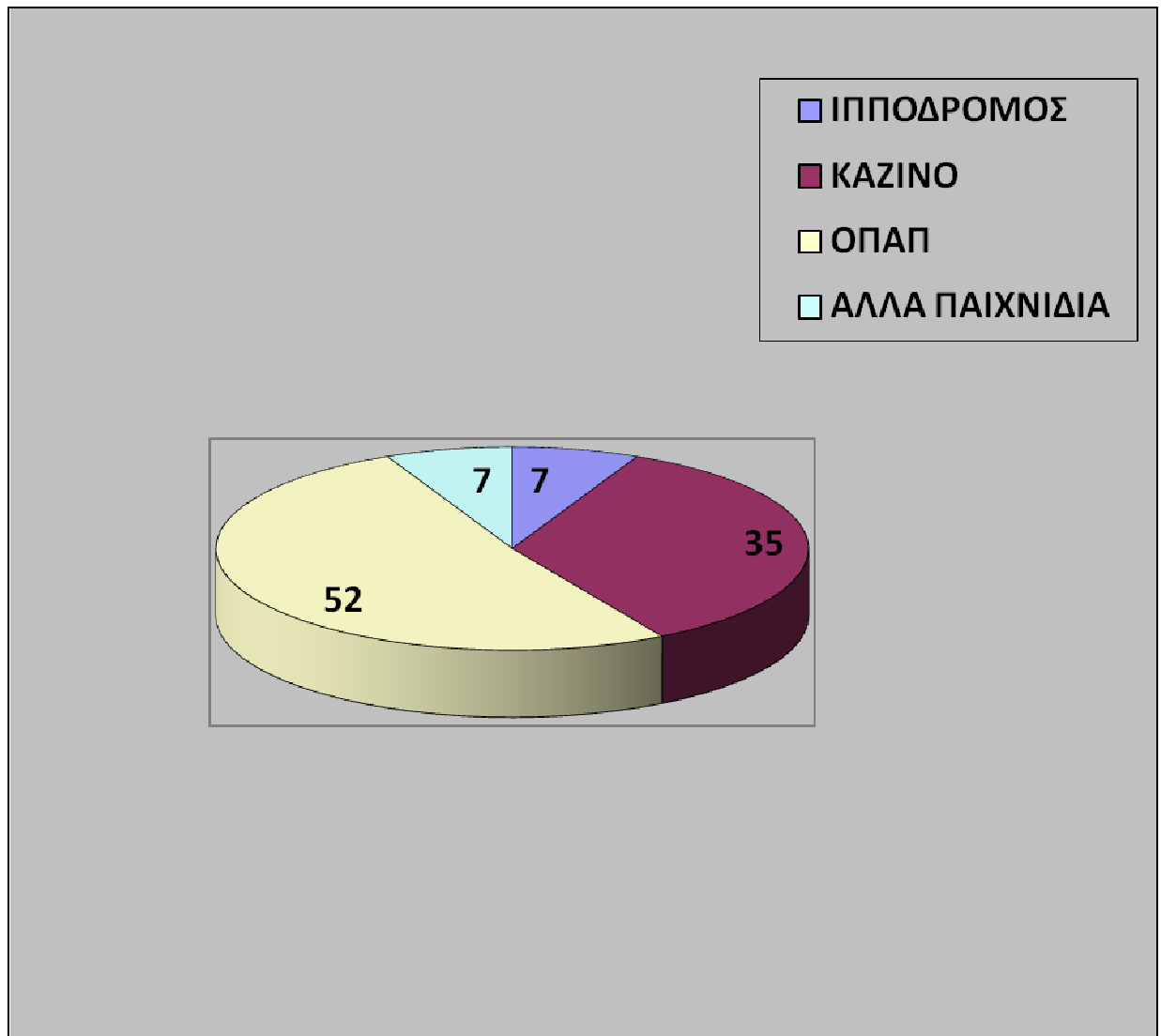
¹⁷ Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε αναλυτικότερα το άρθρο του κ. Νίκου Χρυσικόπουλου «Διευρύνεται η αγορά τυχερών παιχνιδιών» <http://www.capital.gr/news.asp?id=919213>

INDUSTRY BACKGROUND

The Greek gaming market: 1998-2007¹⁸

¹⁸ Πηγή 1998-2003 OPAP; 2004-2007 Greek National Statistics Services, Για εύκολη πρόσβαση επισκεφθείτε την ηλεκτρονική διεύθυνση www.opap.gr αναζητώντας opap corporate presentation June/July 2008

Εικόνα 4 : Η ελληνική αγορά τυχερών παιχνιδιών για το έτος 2004¹⁹

¹⁹ Επισκεφθείτε τη σελίδα: http://ec.europa.eu/internal_market/gambling/links/index_en.htm
«Οικονομική Μελέτη για τα Τυχερά Παιχνίδια Μέρος Α΄».

3.2 Ετήσιες Οικονομικές Εκθέσεις 2001-2012

Με την έλευση του 21^{ου} αιώνα τα οικονομικά μεγέθη για το έτος 2001 διαμορφώθηκαν σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα παρουσιάζοντας σημαντική αύξηση σε σύγκριση με αυτά του 2000. Ο κύκλος εργασιών της Εταιρίας Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. ανήλθε στα 1.799,4 εκατ. Ευρώ, έναντι 1.448,7 εκατ. Το 2000 (αύξηση της τάξης του 24,2%) και τα προ φόρων κέρδη έφτασαν τα 374 εκατ. ευρώ έναντι 326,8 ευρώ το 2000 (αύξηση 14,4%). Το 2001 εξάλλου σηματοδότησε τη χρονιά που ο Ο.Π.Α.Π. εισήχθη στην κύρια αγορά του Χ.Α.Α. Ο αποκλειστικός μέτοχος της Εταιρίας- το ελληνικό Δημόσιο-διέθεσε τον Απρίλιο του 2001 μέσω δημόσιας εγγραφής και ιδιωτικής τοποθέτησης στο επενδυτικό κοινό ποσοστό 5,4% των μετοχών του.

Η αποτίμηση της Ο.Π.Α.Π Α.Ε. κατά την εισαγωγή της στο Χ.Α.Α. ανήλθε περίπου στα 1.755 εκατ. και η τιμή εισαγωγής της (5,5ευρώ) ήταν ιδιαίτερα ελκυστική. Επιτυχημένη πορεία του παιχνιδιού ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ και της ανάκαμψης των αριθμολαχείων ΤΖΟΚΕΡ και ΠΡΟΤΟ συνετέλεσαν στην αύξηση των εσόδων για την εταιρία.

Ο κύκλος εργασιών για το έτος 2002 διαμορφώθηκε σε ικανοποιητικά επίπεδα σε σύγκριση με αυτά του 2001. Ο κύκλος εργασιών της εταιρίας ανήλθε σε 1.968 εκατ. ευρώ έναντι 1.799 εκατ. ευρώ το 2001 (αύξηση 9,35%). Το 2002 ήταν μία σχετικά δύσκολη και απαιτητική χρονιά ωστόσο ήταν και μία χρονιά που εισήγαγε δύο νέα αριθμολαχεία SUPER 3 και EXTRA 5, τα οποία από την αρχή της περιόδου εισαγωγής σημείωσαν ιδιαίτερη επιτυχία.

Συνολικά κατά την τριετία 200-2002 ο συνολικός κύκλος εργασιών της Εταιρίας παρουσίασε αύξηση ποσοστού 35,82% και συγκεκριμένα 1.448,728 χιλ ευρώ το 2000 σε 1.967.695 χιλ. ευρώ το 2002. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στην αύξηση και την επιτυχή πορεία του παιχνιδιού ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ το οποίο κατά την περίοδο παρουσίασε αύξηση ποσοστού

51,74% και συγκεκριμένα από 997.808 χιλ το 2000 σε 1.511.410 χιλ ευρώ το 2002.

Ακολούθως για το έτος 2003 ο κύκλος εργασιών ανήλθε σε 2.259,3 εκατ. ευρώ με αύξηση 14,82%. Ήταν μία χρονιά που σηματοδοτήθηκε από την έναρξη διεξαγωγής του παιχνιδιού KINO, τη διάθεση του 3^{ου} πακέτου των μετοχών από το Ελληνικό Δημόσιο, την ολοκλήρωση των διαδικασιών για την οργανωτική αναδιάρθρωση της Εταιρίας και την εξαγορά των δύο εταιριών στην Κύπρο.

Στη διάρκεια της χρήσης του 2004 συνεχίστηκε η εξέλιξη, η ανάπτυξη και η ανοδική πορεία της Εταιρίας. Ο κύκλος εργασιών ανήλθε στα 3.067,9 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 35,08%. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2004 συνεχίστηκε ομαλά το επιχειρησιακό σχέδιο της Εταιρίας, που σηματοδεύτηκε θετικά από την επιτυχημένη ολοκλήρωση της εισαγωγής του παιχνιδιού KINO σε όλη τη χώρα αρχικά με την επέκταση του στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης και ακολούθως της Αττικής διπλασιάζοντας των μέχρι τότε σημείων πώλησης.

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί το γεγονός ότι σημαντική επίδραση στην διαμόρφωση του κλάδου των τυχερών παιχνιδιών στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία είχαν η εισαγωγή τυχερών παιχνιδιών από την Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. και η παραχώρηση αδειών ίδρυσης και εκμετάλλευσης ιδιωτικών καζίνο. Συγκεκριμένα με τη χορήγηση αδειών ιδιωτικών Καζίνο το 1995 στην Ελλάδα λειτουργούν εννέα Καζίνο, η πλειοψηφία των οποίων είναι ιδιωτικά. Η συνολική επίσημη αγορά των τυχερών παιχνιδιών στην Ελλάδα, κατά την πενταετία 2000-2004 παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα²⁰:

---

²⁰ Πηγή πίνακα: Πωλήσεις στην Ελλάδα (μη συμπεριλαμβανομένων των πωλήσεων στην Κύπρο- σε ότι αφορά τον Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. Σχετικά με τα κρατικά λαχεία, τον υπόδρομο και τα καζίνο τα οικονομικά μεγέθη αντλήθηκαν από τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδας.

Έσοδα σε χιλ. €	2000	2001	2002	2003	2004	% μεταβολή 2000- 2004
ΟΠΑΠ Α.Ε	1.420.158	1.766.379	1.934.224	2.230.631	3.067.915	116,03%
Κρατικά λαχεία- ξυστό	472.109	497.814	505.126	462.470	376.895	-20,17%
Ιππόδρομος	347.938	349.315	336.359	347.938	328.722	-5,52%
Καζίνο	1.509.456	1.639.715	1.825.752	1.509.456	2.061.632	36,58%
Σύνολο Κλαδου	3.749.661	4.253.223	4.601.461	4.550.495	5.835.164	55,62%

3.3. Το τρέχον έτος 2013

Η εταιρία Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. ανακοίνωσε τα ενοποιημένα οικονομικά αποτελέσματα για την τρίμηνη και εξάμηνη περίοδο που έληξε στις 30 Ιουνίου 2013.

Συγκεκριμένα οι πωλήσεις ανήλθαν στα €1.744,3 εκ. σημειώνοντας μείωση με ποσοστό 15,1%. Οι πωλήσεις του β' τριμήνου μειώθηκαν κατά 11,6% με μειωμένο ρυθμό σε σχέση με την πτώση του α' τριμήνου παρά την απουσία εσόδων από το EURO 2012 που πραγματοποιήθηκε το β' τρίμηνο του 2012. Σε γενικές γραμμές η Διοίκηση διατηρεί αμετάβλητο το στόχο καθαρής κερδοφορίας για το 2013 στα 116εκ. ευρώ.

Αν εξαιρέσει κανείς την επίδραση εξωτερικών παραγόντων για την εξάμηνη περίοδο του 2013, όπως για παράδειγμα η μακρά και απαιτητική διαδικασία πώλησης του 33%, οι εντατικές διαπραγματεύσεις για την απόκτηση της άδειας των Ελληνικών Λαχείων και κυρίως η αλλαγή του φορολογικού καθεστώτος, ο Όμιλος κατάφερε να διατηρήσει την δυναμική του. Αυτό, ωστόσο, δε σημαίνει ότι έμεινε ανεπηρέαστος από την επιδείνωση των οικονομικών συνθηκών.

Ο πίνακας που ακολουθεί απεικονίζει τις πωλήσεις ανά παιχνίδι β' τριμήνου και εξαμήνου 2013 και 2012:

Ποσά σε χιλ. €	Β' τρίμηνο 2013	Β' τρίμηνο 2012	%Δ	Εξάμηνο 2013
ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ	276.291	370.451	25,4	566.075
ΠΡΟΠΟ	2.588	3.182	18,7	6.713
MONITOR GAMES	297	188	58,1	588
GO LUCKY	639	1.190	69,0	872
ΣΥΝΟΛΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ	296.391	399.647	25,8	605.891

Ενώ ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τις πωλήσεις ανά παιχνίδι για το δ' τρίμηνο 2012-2011²¹.

Πωλήσεις ανά παιχνίδι δ' τριμήνου και έτους 2012 και 2011						
(Ποσά σε χιλ. Ευρώ)	δ' τρίμηνο 12	δ' τρίμηνο 11	Δ%	2012	2011	Δ%
ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ	340.884	421.933	(19,2)	1.381.175	1.560.719	(11,5)
ΠΡΟΠΟ	4.509	5.789	(22,1)	16.015	22.189	(27,8)
ΠΡΟΠΟΓΚΟΛ	242	386	(37,2)	1.176	1.060	11,0
MONITOR GAMES	20.707	31.952	(35,2)	92.661	137.633	(32,7)
GO LUCKY	866	3.618	(76,1)	4.711	17.293	(72,8)
ΣΥΝΟΛΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ	367.208	463.678	(20,8)	1.495.738	1.738.894	(14,0)
% στις συνολικές πωλήσεις	35,8	39,9		37,7	39,9	
ΚΙΝΟ	573.567	599.421	(4,3)	2.145.497	2.242.688	(4,3)
ΤΖΟΚΕΡ	54.483	65.588	(16,9)	208.695	231.594	(9,9)
ΛΟΤΤΟ	14.170	13.924	1,8	56.417	67.522	(16,5)
ΠΡΟΤΟ	7.278	8.058	(9,7)	27.608	30.632	(9,9)
Super 3	6.605	8.799	(24,9)	28.020	36.232	(22,7)
Extra 5	2.217	2.852	(22,3)	9.653	10.925	(11,6)
ΣΥΝΟΛΟ ΑΡΙΘΜΟΛΑΧΕΙΩΝ	658.320	698.642	(5,8)	2.475.890	2.619.593	(5,5)
% στις συνολικές πωλήσεις	64,2	60,1		62,3	60,1	
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	1.025.528	1.162.320	(11,8)	3.971.628	4.358.487	(8,9)

Οι πωλήσεις των παιχνιδιών αθλητικού στοιχήματος μειώθηκαν στο α' εξάμηνο 2013 κατά 26,9% στα 605,9 εκ. ευρώ από 829,4 εκ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2012 κυρίως λόγω των μειωμένων εσόδων κατά 26,3% του ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ. Στο β' τρίμηνο 2013, τα έσοδα του ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ μειώθηκαν κατά 25,4% ποσοστό μικρότερο σε σχέση με την μείωση κατά 27,0% του α' τριμήνου 2013, λαμβάνοντας υπόψη και την

²¹ <http://www.stoiximaonline.com/2013/03/diadiptyakos-tzogos-ellada-europi/#.UqBpRict0Zx>

έλλειψη συνεισφοράς από το Ευρωπαϊκό Κύπελλο Ποδοσφαίρου που έλαβε χώρα τον Ιούνιο του 2012²².

Παράλληλα, η εταιρία Ο.Π.ΑΠ. προωθεί σαρωτικές αλλαγές με στόχο τη μεταμόρφωση του παιχνιδιού «ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ». Σύμφωνα με δημοσίευμα στον ηλεκτρονικό τύπο, πρόθεση του Οργανισμού είναι να προσφέρονται στους παίκτες αισθητά καλύτερες αποδόσεις κυρίως στα στοιχήματα συνδυασμού αποσκοπώντας έτσι στην ενίσχυση του τζίρου, διατηρώντας από την άλλη το pay out της εταιρίας, όπως ανήγγειλε και ο ίδιος διευθύνων σύμβουλος του Οργανισμού Κωνσταντίνος Λουρόπουλος²³.

Στην μεταμόρφωση του ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ η συμβολή της εταιρίας Neurosoft- εταιρία παραγωγής λογισμικού και ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων- ήταν καθοριστική. Σύμφωνα με το άρθρο οι νέες στοιχηματικές δυνατότητες που θα προσφέρει ο Ο.Π.Α.Π. είναι το αποτέλεσμα της αξιοποίησης της τεχνολογίας που έχει αναπτύξει η Neurosoft στο κομμάτι της τεχνολογίας διαχείρισης κινδύνου με το BOLT (Betting Operationw Liability Toolbox). Πρόκειται για ένα ολοκληρωμένο προϊόν διαχείρισης στοιχηματικών προϊόντων. Τελικός στόχος, δηλαδή, το παιχνίδι ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ να προσφέρει καλύτερες επιδόσεις ακόμα και από τους μεγάλους ανταγωνιστές του όπως είναι το διαδίκτυο. Ας σημειωθεί δε ότι τα στοιχήματα συνδυασμού αποτελούν πάνω από 55% του τζίρου του παιχνιδιού. Στο πρώτο εξάμηνο του 2013, το παιχνίδι «ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ» πραγματοποίησε τζίρο 566 εκατ. Ευρώ.

---

²² Βλ. αναλυτικότερα το άρθρο: <http://www.antinews.gr/2013/08/29/225469> «ΟΠΑΠ: Ενοποιημένα Οικονομικά Αποτελέσματα για το εξάμηνο που έληξε 30 Ιουνίου 2013»

²³ Επισκεφθείτε το παρακάτω link για μία προσεκτικότερη ανάγνωση των νέων εξελίξεων για το 2013: <http://www.capital.gr/Articles.asp?id=1862115>

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τα στοιχήματα ποδοσφαίρου στην Ευρώπη γνώρισαν μία ραγδαία ανάπτυξη τις δύο τελευταίες δεκαετίες ενώ συνιστούν ένα από τους ταχύτερους αναπτυσσόμενους τομείς στη βιομηχανία στοιχημάτων της Ευρώπης. Γενικά εκτός από το ποδόσφαιρο, το αθλητικό στοιχήμα περιλαμβάνει αγώνες όπως μπάσκετ, τένις, βόλεϊ, γκολφ, ιπποδρομίες, κυνοδρομίες, μηχανοκίνητα αθλήματα, μπίτζμπολ, χειμερινά αθλήματα και κάθε είδους άθλημα. Στην παρούσα εργασία μελετήθηκε κυρίως το παιχνίδι ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ που προσφέρεται από την εταιρία Ο.Π.Α.Π. ως μελέτη περίπτωσης και αφορά κυρίως το άθλημα του ποδοσφαίρου.

Πιο συγκεκριμένα, το μέγεθος του κλάδου των τυχερών παιχνιδιών εξαπλώνεται με ταχείς ρυθμούς κυρίως εξαιτίας της εύκολης πρόσβασης στο διαδίκτυο. Με άλλα λόγια, η παραδοσιακή μορφή στοιχήματος όπου ο παίχτης στοιχημάτιζε στο χώρο του πρακτορείου με καθορισμένες τιμές από τους πράκτορες τείνει να περιοριστεί. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση είναι μια από τις ταχύτερα αυξανόμενες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών στην ΕΕ, με ετήσια ποσοστά αύξησης σχεδόν 15% και κατ' εκτίμηση ετήσια έσοδα ύψους 13 δισ. ευρώ το 2015.

Οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση καλύπτουν ένα φάσμα τυχερών παιχνιδιών όπως το αθλητικό στοιχήμα και το πόκερ, το καζίνο και τα λαχεία, με 6,8 εκατ. καταναλωτών που συμμετέχουν σε έναν ή περισσότερους τύπους υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση. Το διαδίκτυο συνιστά πλέον τη νέα τάση στην αγορά του αθλητικού στοιχήματος παγκοσμίως, κάτι που δεν ισχύει στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με τη σχετική ανακοίνωση της Κομισιόν, τα online τυχερά παιχνίδια στην ΕΕ χαρακτηρίζονται από διαφοροποιημένους εθνικούς κανόνες. Παρά την υποχρέωσή τους να συμμορφώνονται με τους κανόνες της ΕΕ, τα κράτη μέλη μπορούν πράγματι να επιβάλλουν όρια ή να περιορίζουν την προσφορά

όλων ή ορισμένων τύπων υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση με βάση στόχους προστασίας του δημοσίου συμφέροντος που επιδιώκουν να διασφαλίσουν σε σχέση με τα τυχερά παιχνίδια. Όλο και περισσότερα κράτη μέλη καταβάλλουν προσπάθειες για να υπερνικήσουν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν και αναθεωρούν τις εθνικές τους κανονιστικές διατάξεις και πρακτικές. Ωστόσο, τα τρέχοντα κανονιστικά, κοινωνικά και τεχνικά ζητήματα στην ΕΕ δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν ικανοποιητικά από τα μεμονωμένα κράτη μέλη. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα λόγω της διασυννοριακής διάστασης των υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση.

Στην Ελλάδα, συγκεκριμένα, όλα τα τυχερά παιχνίδια στο διαδίκτυο είναι απαγορευμένα. Υπερισχύει η πολιτική ότι θα πρέπει να παραμείνουν υπό κρατικό έλεγχο. Το καθεστώς της αγοράς παραμένει και αυτό μονοπωλιακό υπό την αιγίδα της εταιρίας Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. Συνεπώς, οι πολίτες που ποντάρουν σε ιστοσελίδες στοιχημάτων διώκονται ποινικά, γεγονός που αντιβαίνει την ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Αποτελεί γεγονός ότι η ρύθμιση της ελληνικής διαδικτυακής αγοράς τυχερών παιχνιδιών καθυστέρησε αρκετά. Η ψήφιση του νόμου 4002/2011 θέτει τις βάσεις για τη λειτουργία του κλάδου. Παρόλα αυτά το ελληνικό κράτος εξακολουθεί να καθυστερεί την εφαρμογή του νόμου. Παρά τις κυρώσεις και τα πρόστιμα που πληρώνει, επιμένει να κρατά κλειστή την αγορά και να προφυλάσσει το μονοπώλιο του Ο.Π.Α.Π.

Η σύσταση της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (ΕΕΕΠ) για τη διασφάλιση της νόμιμης οργάνωσης των τυχερών παιχνιδιών συνιστά ένα πρόσθετο βήμα για το άνοιγμα της αγοράς του αθλητικού στοιχήματος αλλά οι εξωτερικές πιέσεις για την απελευθέρωση της αγοράς μαρτυρούν την κωλυσιεργία του ζητήματος.

Αυτή αποτελεί την νέα πραγματικότητα στην αγορά αθλητικού στοιχήματος στην Ελλάδα. Οι πρόσφατες εξελίξεις δείχνουν πως η εταιρία Ο.Π.Α.Π. δε

δύναται να μονοπωλεί την αγορά τυχερών παιχνιδιών και αθλητικού στοιχήματος. Οι νέες απαιτήσεις της αγοράς προστάζουν το άνοιγμα της αγοράς για την περαιτέρω αύξηση των κερδών από το αθλητικό στοίχημα.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, δεν προτείνει νομοθεσία σε επίπεδο Ε.Ε για τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση, αλλά προτείνει ένα σύνολο δράσεων και κοινών αρχών για την προστασία. Αν και τα κράτη μέλη δρουν ελεύθερα στον καθορισμό των στόχων των πολιτικών τους για τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση, όπως μας δείχνει και η ελληνική περίπτωση, ωστόσο είναι αναγκαία η διασφάλιση της συμμόρφωσης της εθνικής νομοθεσίας με τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ε.Ε.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει συστήσει ειδική ομάδα εμπειρογνομόνων για την ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με την κανονιστική ρύθμιση μεταξύ των κρατών μελών. Πέρα από τα κοινωνικά ζητήματα που προκύπτουν από την αλόγιστη χρήση των διαδικτυακών στοιχημάτων, όπως η προστασία των ανηλίκων και η ευαισθητοποίηση των γονέων, η προάσπιση των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, ένας σημαντικός στόχος είναι η πρόληψη και η αποτροπή της απάτης και της νομιμοποίησης των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω των τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση. Λόγω της διασυνοριακής φύσης τους, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να εφαρμόζουν αποτελεσματικά μηχανισμούς για την καταπολέμηση της απάτης.

Είναι λοιπόν επιτακτική ανάγκη η καλλιέργεια ενός υψηλού επιπέδου συνεργασίας ιδίως για τη διασφάλιση της ακεραιότητας του αθλητισμού. Για το λόγο αυτό η Επιτροπή έχει προβεί στην έκδοση τριών συστάσεων που απευθύνονται στα κράτη-μέλη και αφορούν συγκεκριμένα 1) την κοινή προστασία των καταναλωτών, 2) την υπεύθυνη διαφήμιση των τυχερών παιχνιδιών και 3) την πρόληψη και καταπολέμηση των στημένων αγώνων που συνδέονται με το στοίχημα²⁴.

---

²⁴ <http://www.capital.gr/news.asp?id=1647921> Άρθρο του Ν. Χρυσινόπουλου «Ε.Ε: Σχέδιο δράσης για τα online τυχερά παιχνίδια»

Εν συλλήβδην, η παρούσα εργασία προσπάθησε να αποτυπώσει την κατάσταση της αγοράς του αθλητικού στοιχήματος στην Ελλάδα. Είναι προφανές ότι τα κέρδη της εταιρίας Ο.Π.Α.Π. Α.Ε είναι μεγάλα, η δυναμική εξέλιξη του οργανισμού εξάλλου δεν μπορεί να αγνοηθεί. Εντούτοις, η Ελλάδα δεν μπορεί να μείνει εκτός από τις προσταγές της κοινοτικής νομοθεσίας. Οφείλει να εφαρμόσει το νόμο 4002/2011 διασφαλίζοντας την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς τυχερών παιχνιδιών και αθλητικού στοιχήματος. Η συγκεκριμένη αγορά αποτελεί μία από τις πιο κερδοφόρες παγκοσμίως με τζίρους δισεκατομμυρίων, στην Ελλάδα οι οικονομικές εκθέσεις του Ο.Π.Α.Π. φανερώνουν τη δυναμική του κλάδου.

Στόχος της εργασίας, λοιπόν, ήταν η καταγραφή της οικονομικής διάστασης του αθλητικού στοιχήματος στον ελληνικό χώρο, η αποσαφήνιση της έννοιας «αθλητικό στοίχημα» και η συνολική εκτίμηση της συνεισφοράς του αθλητικού στοιχήματος και των τυχερών παιχνιδιών στην οικονομία του κράτους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δαλιάνης Ιωάννης, *Εφαρμογές του ηλεκτρονικού εμπορίου στα ηλεκτρονικά τυχερά παιχνίδια*, Μεταπτυχιακή εργασία, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Τμήμα Πληροφορικής, 2012 (υπεύθυνη καθηγήτρια: Ν. Πολέμη)
- Δημητρίου Φ. Ανδρέας, *Αποτίμηση Επιχειρήσεων –Μελέτη Ο.Π.Α.Π Α.Ε.*, Μεταπτυχιακή εργασία, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Τμήμα Πληροφορικής, 2010 (υπεύθυνος καθηγητής: Παναγιώτης Αρτίκης)
- Παναγιωτάς Γιώτης, *Πως το στοίχημα διόγκωσε τη διαφθορά*, άρθρο στην εφημερίδα Το Βήμα, 13-1-2014
- Παπαδάκης Μ. Βασίλης, *Στρατηγική των Επιχειρήσεων: Ελληνική & Διεθνής Εμπειρία*, εκδόσεις Μπένου, Αθήνα 1999
- Παυλόπουλος Π., *Οικονομική θεωρία Β: Θεωρία συμπεριφοράς του καταναλωτή*, εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα 1982
- Σιώμκος Γ., *Εισαγωγή στο στρατηγικό μάρκετινγκ*, εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα 1995

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- www.opap.gr
- <http://www.opap.gr/web/corporate.opap.gr/40> (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ)
- www.capital.gr
- <http://www.capital.gr/Articles.asp?id=1862115>
- <http://www.capital.gr/news.asp?id=919213>
- <http://www.antinews.gr/2013/08/29/225469>
- http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_economyagor_1_30/03/2013_515728
- <http://www.tanea.gr/news/economy/article/4723227/?iid=2>
- <http://www.cyprussports.org/2012-03-08-10-50-41/announcements/370-%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CF%8C-%CF%83%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CE%BD%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%BF-%C2%AB%CE%B1%CE%B8%CE%BB%CE%B7%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%AF%CF%87%CE%B7%CE%BC%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%BE%CE%AD%CF%80%CE%BB%CF%85%CE%BC%CE%B1-%CE%B2%CF%81%CF%8E%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%85-%CF%87%CF%81%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%82%C2%BB.html>

- <http://www.gamblingdata.com/> (Greek Gaming Market Report, June 2011)
- <http://www.moneyconferences.com/eng/conference.asp?catid=1796>
- <http://www.iobe.gr/>
- http://ec.europa.eu/internal_market/gambling/links/index_en.htm
- <http://www.gamingcommission.gov.gr/index.php/el/> (Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων)
- http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-358_el.htm
- <http://www.tovima.gr/sports/article/?aid=481282>
- <http://www.capital.gr/news.asp?id=1647921>
- <http://www.stoiximaonline.com/2013/03/diadiktyakos-tzogou-ellada-europi/#.UqBpRict0Zx>
- <http://www.sepe.gr/default.aspx?pid=34&la=1&artID=4090>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΜΙΑ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΓΝΙΩΝ ΣΤΗ ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΑΔΑ²⁵

1849: Η Αρχαιολογική Εταιρία θεσπίζει διάφορες λαχειοφόρους αγορές, όπως το «Λαχείο Οικίας» όπου ο τυχερός κέρδιζε σπίτι.

1874: Εκδίδεται με διάταγμα του βασιλιά Γεωργίου του Α,' το πρώτο επίσημο λαχείο στη ιστορία του νεότερου Ελληνικού Κράτους, το «Λαχείο των Φιλάρχαιων». Σκοπός του λαχείου ήταν να εξοικονομήσει πόρους για αρχαιολογικές ανασκαφές.

1886: Πραγματοποιούνται στο Νέο Φάληρο οι πρώτοι ιππικοί αγώνες και συνεχίζονται με μικρές διακοπές, μέχρι το 1941, όταν σταματούν λόγω του πολέμου.

1904: Το Υπουργείο Οικονομικών εκδίδει το «Λαχείο υπέρ του Εθνικού Στόλου».

1905: Τα δύο λαχεία της Αρχαιολογικής Εταιρείας και του Στόλου, συγχωνεύονται σε ένα νέο λαχείο, που ονομάζεται «Λαχείο υπέρ του Εθνικού Στόλου και των Αρχαιοτήτων της Ελλάδος».

1930: Η ανοικοδόμηση του Λουτρακίου, μετά από τον καταστρεπτικό σεισμό του 1928, δίνει την ευκαιρία να ιδρυθεί εκεί το πρώτο επίσημο καζίνο, το καλοκαίρι του 1930.

1936: Η Ένωση Συντακτών κυκλοφορεί λαχείο με την ονομασία «Λαχείο Συντακτών». Το λαχείο κυκλοφορεί μια φορά το χρόνο, υπέρ των σκοπών της ένωσης.

---

²⁵ <http://www.gamingcommission.gov.gr/index.php/el/> (ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΑΙΓΝΙΩΝ)

1937: Θεσπίζεται ένα νέο λαχείο με την ονομασία «Εθνικό Λαχείο», για να καταργηθεί τρία χρόνια μετά και να επανακυκλοφορήσει τον Ιούλιο του 1941. Την ίδια χρονιά το «Λαχείο υπέρ του Εθνικού Στόλου και των Αρχαιοτήτων της Ελλάδος» μετονομάζεται σε «Λαϊκό Λαχείο».

1958: Ιδρύεται ο ΟΠΑΠ (Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου).

Το 1959, κυκλοφορεί το πρώτο δελτίο του ΠΡΟ-ΠΟ.

1961: Ψηφίστηκε ο πρώτος νόμος που αφορούσε την ίδρυση και λειτουργία καζίνο, και ειδικότερα των καζίνο της Ρόδου και της Κέρκυρας. Τα καζίνο αναφέρονταν τότε ως «διεθνούς τύπου λέσχες ψυχαγωγίας και τυχερών παιγνίων».

1967: Καταργείται το «Λαχείο Συντακτών» και στη θέση του δημιουργείται το «Ειδικό Κρατικό Λαχείο υπέρ Κοινωνικής Αντιλήψεως».

1970: Ιδρύεται το καζίνο Πάρνηθας.

1990: Κυκλοφορεί το ΛΟΤΤΟ.

1992: Κυκλοφορεί το ΠΡΟΤΟ.

1993: Κυκλοφορεί το ΞΥΣΤΟ.

1995: Ιδρύονται τα καζίνο Χαλκιδικής, Λουτρακίου και Ξάνθης.

1996: Ιδρύονται τα καζίνο Θεσσαλονίκης και Ρίου.

1997: Ιδρύεται το καζίνο Σύρου.

1996: Θεσπίζεται το ΠΡΟΠΟ-ΓΚΟΛ.

1997: Κυκλοφορεί το ΤΖΟΚΕΡ.

1999: Ο ΟΠΑΠ μετατρέπεται σε Ανώνυμη Εταιρία, την ΟΠΑΠ Α.Ε.

2000: Θεσπίζεται το ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ.

2001: Η ΟΠΑΠ Α.Ε. εισάγεται στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

2002: Με τον ν.3037/2002 (Α 174), επιβάλλεται καθολική απαγόρευση της εγκατάστασης και διεξαγωγής ηλεκτρικών, ηλεκτρομηχανολογικών και ηλεκτρονικών τεχνικών-ψυχαγωγικών παιγνίων, δηλαδή αυτών που παίζουν τα παιδιά, αλλά και οι μεγάλοι, για να διασκεδάσουν, χωρίς κέρδος. Η αιτία είναι ένα μείζον δημόσιο σκάνδαλο της εποχής, στον πυρήνα του οποίου βρισκόταν η παράνομη διεξαγωγή τυχερών παιχνιδιών, μέσω της χρήσης παιχνιδομηχανών τεχνικών –ψυχαγωγικών παιγνίων. Την ίδια περίοδο, θεσπίζονται τα παιχνίδια SUPER 3 και EXTRA 5.

2003: Θεσπίζεται το ΚΙΝΟ, ένα αριθμολαχείο προκαθορισμένης απόδοσης.

2004: Με τον ν.3229/2004 (Α 38), συστήνεται η Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Τυχερών Παιχνιδιών, ως διοικητική Αρχή, υπό την εποπτεία του Υπουργού Οικονομικών. Η Αρχή αυτή θα ανελάμβανε την ρύθμιση και τον έλεγχο της αντίστοιχης αγοράς. Αν και αργότερα διορίστηκαν τα μέλη της Επιτροπής, αυτή δεν στελεχώθηκε ούτε ενεργοποιήθηκε περαιτέρω.

2005: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσφεύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο κατά της Ελλάδας θεωρώντας ότι η καθολική απαγόρευση του 2002 παραβίαζε την ευρωπαϊκή συνθήκη αφού, με το κλείσιμο της σχετικής αγοράς, απαγόρευε την ελεύθερη διακίνηση αγαθών και την αντίστοιχη παροχή υπηρεσιών (υπόθεση C-65/05). Το δικαστήριο έκανε δεκτή την προσφυγή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και διέταξε την αντίστοιχη συμμόρφωση.

2008: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσέφυγε ξανά στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο κατά της Ελλάδας, θεωρώντας ότι δεν έχει επέλθει συμμόρφωση προς την απόφαση του 2005 και η σχετική αγορά παρέμενε κλειστή. Το δικαστήριο καταδίκασε την Ελλάδα με εφάπαξ πρόστιμο 3 εκατομμυρίων ευρώ και με ημερήσιο πρόστιμο 31.536 €, για κάθε ημέρα μη συμμόρφωσης (υπόθεση C-

109/08). Μέχρι το Μάρτιο του 2012, η Ελλάδα είχε καταβάλλει πρόστιμα συνολικού ύψους 36 εκατομμυρίων ευρώ περίπου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2²⁶

Η έννοια «Υπεύθυνο Παιχνίδι» αφορά σειρά πολιτικών και ενεργειών με περιεχόμενο την προστασία των παικτών, του κοινού, των ευάλωτων καταναλωτών και των ανηλίκων από την πιθανότητα πρόκλησης βλάβης και από τις αρνητικές συνέπειες που σχετίζονται με την συμμετοχή στα τυχερά παίγνια, καθώς και την προστασία τους από δόλια και εγκληματική συμπεριφορά.

Ο στόχος εφαρμογής των πολιτικών και των ενεργειών για το Υπεύθυνο Παιχνίδι είναι η «δίκαιη εμπειρία» συμμετοχής (fair play) και η εξασφάλιση ενός ασφαλούς και αξιόπιστου λειτουργικού περιβάλλοντος, στο οποίο διεξάγονται τα τυχερά παιχνίδια.

Ένα από τα πιο σοβαρά προβλήματα, στο οποίο μπορεί να οδηγήσει η ανεξέλεγκτη και χωρίς μέτρο συμμετοχή στα τυχερά παιχνίδια, είναι ο εθισμός. Το πρόβλημα του εθισμού επηρεάζει όχι μόνο τους ανθρώπους που παίζουν, αλλά εκτείνεται και στις οικογένειές τους, στους γνωστούς αλλά και στην ευρύτερη κοινότητα. Ορισμένες από τις συνέπειες της κατάστασης αυτής, μπορεί να περιλαμβάνουν αίσθηση ενοχής, κατάθλιψη, υπερχρέωση, κατάληξη σε φτώχεια, χωρισμό, απόπειρα αυτοκτονίας και, σε ακραίες περιπτώσεις, την συμμετοχή στο έγκλημα.

Η έννοια της κοινωνικής ευθύνης και η τεκμηριωμένη λήψη αποφάσεων, αναδεικνύονται σε κεντρικά στοιχεία της υπεύθυνης προσέγγισης των τυχερών παιγνίων, το δε Υπεύθυνο Παιχνίδι είναι αποτέλεσμα συλλογικής εμπλοκής και προσπάθειας των ατόμων ξεχωριστά, της κοινωνίας, της βιομηχανίας τυχερών παιχνιδιών και των κυβερνητικών πολιτικών.

Η ελληνική νομοθεσία επιβάλλει εκτεταμένους κανόνες Υπεύθυνου Παιχνιδιού, που αφορούν τους παρόχους, τους παίκτες, τα πιστωτικά ιδρύματα

---

²⁶ <http://www.gamingcommission.gov.gr/index.php/el/ypefthino-paixnidi-ypmenu-im>

που εκκαθαρίζουν συναλλαγές, τους ιδιοκτήτες των καταστημάτων, τους ISPs (Internet Service Providers), τους διαφημιστές και κάθε εμπλεκόμενο στη σχετική διαδικασία και εισάγει αυστηρές διοικητικές και ποινικές κυρώσεις για την παραβίαση των κανόνων αυτών.

Η Ε.Ε.Ε.Π. διατυπώνει στρατηγικούς στόχους κοινωνικού χαρακτήρα, οι οποίοι θα επιτευχθούν με το σχεδιασμό και υλοποίηση στοχευμένων ενεργειών και πρωτοβουλιών. Σε αυτό το πλαίσιο, προσδιορίζει πέντε τομείς προτεραιότητας για την ανάληψη δράσης με στόχο τη μείωση της επέκτασης του προβληματικού παιχνιδιού και την ελαχιστοποίηση των συνεπειών του:

1. Κατάρτιση ρυθμιστικών πλαισίων για τη διασφάλιση ασφαλούς και αξιόπιστου περιβάλλοντος διεξαγωγής τυχερών παιχνιδιών.
2. Σχεδιασμός υπεύθυνης στρατηγικής, ανάπτυξη και υλοποίηση προγραμμάτων, εκπόνηση ερευνών και μελετών.
3. Αύξηση της γνώσης και της ευαισθητοποίησης του κοινωνικού συνόλου από τις επιπτώσεις των τυχερών παιχνιδιών.
4. Μείωση των παραγόντων κινδύνου μέσω της έγκαιρης παρέμβασης.
5. Ανάπτυξη θεσμοθετημένων συνεργασιών με κοινωνικούς και επαγγελματικούς φορείς και άλλους αρμόδιους φορείς της χώρας ή και ομόλογες ρυθμιστικές Αρχές του εξωτερικού για την προώθηση συνεργειών, σχετικά με την προστασία του κοινού και την καταπολέμηση του εθισμού.

Οι ενέργειες αυτές, εμπλέκουν την Αρχή στις διαδικασίες του Υπεύθυνου Παιχνιδιού και προάγουν την προστασία των ανηλίκων, κυρίως, αλλά και εν γένει των παικτών στην κατεύθυνση της ασφαλούς και λελογισμένης συμμετοχής στα παίγνια.

